महाशिला गाँउपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड २, संख्या ३, चैत्र २ गते, २०७६ साल

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी महाशिला गाँउ कार्यपालिकाले देहायको कार्यविधि जारी गरेको छ ।

भाग २

बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन तथा घोषणा कार्यविधि २०७६

परिच्छेद १ प्रारम्भिक

१.प्रस्तावना :

स्थानीय स्वायत्त शासन पद्दतिको संस्थागत विकास प्रक्रियाको सुदृढीकरण गर्ने सन्दर्भमा राज्यले विभिन्न प्रयासहरु गरिरहको छ । राज्यद्धारा तर्जुमा गरिएका हालसम्मका संविधानहरु, ऐन, नियम, नीति तथा योजनाहरुमा बालबालिका सम्बन्धी भएको ब्यवस्था र नेपालको तर्फबाट राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय तहमा ब्यक्त गरिएका प्रतिबद्धताहरु पुरा गर्ने अभिभारा नेपालको संघीय संविधानले स्थानीय तहलाई दिएको छ । अत: नेपालको

संविधानको भाग २ धारा १२ मा नागरिकता सम्बन्धी ब्यवस्था, भाग ३ मा मौलिकहक अन्तर्गत धारा २० मा न्याय सम्बन्धी व्यवस्था, धारा २१ मा अपराध पीडितको हक, धारा २९ मा शोषण विरुद्धको हक, धारा ३१ मा शिक्षा सम्बन्धी हक, धारा ३५ मा स्वास्थ्य सम्बन्धी हकको ब्यवस्था गरेको छ । बालबालिकाको सन्दर्भमा संविधानको सबैभन्दा महत्वपूर्ण धारा ३९ लाई मान्न सकिन्छ । धारा ३९ मा बालबालिकाको हक अन्तर्गत बालसंरक्षण, बालवचाउ, बालविकास र बालसहभागिता सम्बन्धी ब्यवस्थाहरुमा विशेष जोड दिइएको छ । त्यसैगरी नेपालको संविधानको भाग ३ को धारा ४८ मा नागरिकको कर्तब्य तथा धारा ५६ मा राज्यको संरचनामा बालबालिकाका वारेमा विशेष ब्यवस्था गरेको छ । नेपालको संविधानको भाग १७ धारा २१४ मा उल्लिखित स्थानीय तहको कार्यकारिणी अधिकार अन्तर्गत गरिएका ब्यवस्था तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को परिच्छेद ३ को दफा १२ को ग (१९) मा वडा समितिको काम कर्तब्य र अधिकार अन्तर्गत वडालाई बालमैत्री बनाउने भन्ने ब्यवस्थाको अधिनमा रही महाशिला गाउपाँलिकाले सवै वडाहरु बालमैत्री बनाई महाशिला गाउपाँलिकालाई बालमैत्री गाउँपालिका बनाउने उद्देश्यले यो बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन तथा घोषणा कार्याविधि २०७६ तर्जुमा गरी लागु गरेको छ ।

२. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः

क. यो कार्यविधिको नाम “स्थानीय तहको बालमैत्री स्थानीय शासन तथा घोषणा कार्यविधि २०७६” रहेको छ ।

ख. यो कार्यविधिको मूल प्रावधानमा प्रतिकुल परिवर्तन नहुने गरी महाशिला गाउँपालिकाको विविधतालाई सम्वोधन गर्ने गरी प्रदेश सरकारले यस कार्यविधिमा उल्लिखित सुधार गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन आवश्यक सहयोग गर्नेछ ।

ग. यो कार्यविधि महाशिला गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मितिबाट लागु हुनेछ ।

३. उद्देश्यः यस कार्यविधिका उद्देश्यहरु देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

(क) महाशिला गाउँपालिका भित्र बसोवास गर्ने प्रत्येक बालबालिकाको अधिकारलाई प्रवद्धर्न गर्ने,

(ख) बालबालिकाका विरुद्धमा हुने सबै प्रकारका शोषण, दुर्व्यवहार र भेदभावको अन्त्य गर्ने,

(ग) शिक्षा, बाल विकास, स्वास्थ्य, पोषण र अन्य सम्बन्धित क्षत्रे मा केन्द्रित भई बालमैत्री वातावरणको पवर्द्धर्न गर्ने,

(घ) गुणस्तरको प्रत्याभूति भएका सबै आधारभूत आवस्यकता, सुविधा र सेवाहरुमा बालबालिकाको पहुँच अभिबृद्धि गर्ने ।

(ङ) महाशिला गाउँपालिकालाई "बालमैत्री स्थानीय शासन" सहितको गाउँपालिकाको रुपमा चिनाउने ।

४. **परिभाषाः** विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा

(क) "बालबालिका" भन्नाले १८ बर्ष उमेर ननाघेका व्यक्तिलाई सम्झनुपर्दछ ।

(ख) "लक्षित समुह" भन्नाले यस कार्यविधि बमोजिम १८ बर्ष पुरा नभएका बालक र बालिकालाई जनाउँछ ।

(ग) "संरक्षक" भन्नाले बालबालिकाको हेरचाह तथा संरक्षण गर्ने व्यक्तिलाई जनाउँछ ।

(घ) "स्थानीय तह" भन्नाले नेपालको संविधान बमोजिम गठित गाउँपालिका, नगरपालिका तथा जिल्ला सभालाई बुझाउनेछ ।

(ङ) "स्थानीय निकाय" भन्नाले साविक जिल्ला समन्वय समिति (जिविस), नगरपालिका र गाउँ विकास समिति (गाविस) र यिनमा आवद्ध वडाहरु समेतलाई जनाउँछ ।

(च) "हिंसा" भन्नाले शारीसिक वा मानसिक रुपमा कुनै पनि ब्यक्तिलाई तनाव उत्पन्न हुने र अप्ठ्यारो महसुश हुने अवस्था सृजना गर्न भन्ने बुझिन्छ ।

(छ) “सरोकारवाला” भन्नाले बालबालिकासँग सम्बन्धित व्यक्ति वा निकाय/संस्था भन्ने बुझिनेछ ।

(ज) “स्थानीय शासन” भन्नाले स्वायत्त शासनको अवधारणा अनुरुप स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ बमोजिम जनताको नजिकमा रहेका स्थानीय तहका प्रतिनिधि मार्फत् सञ्चालन गर्ने शासकिय पद्दतीलाई सम्झनुपर्दछ ।

(झ) “बालमैत्री शासन” भन्नाले विना भेदभाव बालबालिकाको सर्वोत्तम हित, सर्वाङ्गीण विकास र सहभागिताको सिद्धान्तमा आधारित भई बालअधिकारको सम्मान, संरक्षण र सम्वर्द्धन गर्न राज्यको तर्फबाट गरिने समष्टिगत पद्दति र परिपाटीलाई सम्झनुपर्दछ ।

(ञ) “बालमैत्री कार्यक्रम” भन्नाले बालमैत्री स्थानीय शासन राष्टिय रणनीतिमा आधारित भै सरकारी तथा गैर सरकारी क्षेत्रबाट र साझदे ारीमा सञ्चालन हनु े कार्य क्रमहरु सम्झनुपर्दछ ।

(ट) “बालक्लव” भन्नाले बालसमुह,बालक्लव, बालमञ्च तथा बालसञ्जाल समेतलाई सम्झनुपर्दछ ।

(ठ) “प्रादेशिक मन्त्रालय” भन्नाले स्थानीय तहको सम्पर्क मन्त्रालयको रुपमा कार्य गर्ने सम्बन्धित प्रदेश सरकारको मन्त्रालय सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद २

५.बालबालिकाका क्षेत्रहरु

५.१ गाउँपालिकाभित्र बालबालिकाहरुको समग्र विकासको लागि देहाय बमोजिमका कार्यहरुलाई प्राथमिकता दिइनेछ

(क) बालबालिकाको लागि गणात्मक र लैङ्गिकमैत्री आधारभूत स्वास्थ्य सेवा लगायत पोषणसेवामा पहुँच विस्तार गरिनेछ शिशु बाल र मातृ मृत्युदरमा कमी ल्याउन विभिन्न कार्यक्रमहरु गाउँ विकास योजनामा समावेश गरिनेछ ।

(ख) प्रारम्भिक बाल विकासलाई जीवन चक्र प्रणाली मार्फत शिक्षासँग आवद्ध गर्दै सुदृढ र विस्तार गरिनेछ ।

(ग) संस्थागत तथा मानविय क्षमता विकासको लागि गाउँपालिकाभित्र वडाहरुमा रहके ा स्वास्थ्यचौकीको गुणस्तरमा बृद्धि गन ॅ र यसको लागि बजेटको व्यवस्थापनमा जोड दिने ।

(घ) गाउँपालिकास्तरमा कार्यरत गैरसरकारी संघ संस्थाहरु लगायत नीजि क्षेत्रलाई स्वास्थ्य सेवा प्रवर्द्धनमा जोड दिने वातावरण तयार गर्ने ।

५.२ गाउँपालिकाभित्र बालबालिकाहरुको स्वास्थ्य विकासको लागि देहाय बमोजिमका कार्यहरुमा जोड दिइनेछ ।

(क) तीनदेखि ५ बर्ष उमेरका बालबालिकाहरुको लागि हाल सञ्चालित बाल विकास केन्द्रहरुको प्रबर्द्धनमा जोड दिइनेछ ।

(ख) गुणस्तरिय विद्यालय शिक्षाको लागि विद्यालयको संस्थागत विकासमा विशेष जोड दिइनेछ ।

(ग) विशेष ा गरी जोखिम परिस्थिती र सुविधाविहिन समदुायका बालबालिकाहरुका ॅ लागि सकारात्मक विभेद नीतिको अबलम्वन गरिनेछ ।

(घ) विद्यालय शिक्षामा लैङ्गिक समतामा जोड दिइनेछ ।

(ड) गाउँपालिका अन्तर्गत वडाहरुमा सञ्चालित सबै तहका विद्यालयहरुमा अनिवार्य कम्प्युटर शिक्षाको पठन पाठन गरिनेछ

(च) विद्यालयमा बालमैत्री शिक्षण सिकाइ वातावरणको विकास र विस्तारमा जोड दिइनेछ ।

५.३ गाउँपालिका अन्तर्गतका सबै वडाहरुमा दुर्व्यवहार, शोषण र हिंशाबाट सुरक्षा दिलाउनको लागि देहाय बमोजिमका गतिविधिहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

(क) व्यक्तिगत घटना दर्ता नीतिको सुदृढीकरण गरी सामाजिक सुविधामा बालबालिकाको सम्बन्ध स्थापीत गर्न सहज प्रक्रियाको विकास गरिनेछ ।

(ख) बालबालिकाहरुलाई घर, विद्यालय, संघ/संस्थाहरु, समुदाय, वा बाटो लगायत अन्य कुनै पनि ठाउहँ रुमा सब ै प्रकारका दुर्व्यवहार, वञ्चितीकरण, शोषण, हिंसा र भेदभावबाट सुरक्षित गर्न जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ । विद्यार्थी, अभिभावक, शिक्षक, शिक्षक अभिभावक संघ, व्यवस्थापन समितिले पालना गर्नुपर्ने आचारसंहिता तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने कार्यमा विशेष जोड दिइनेछ ।

(ग) विद्यालय पठन पाठन मनोवैज्ञानीक उपचारका आधारमा सञ्चालन गरिनेछ ।

(घ) पिछडिएका दलित, आदिवासी जनजाती, अपाङ्गता भएका, असहाय तथा गरीव परिवारका बालबालिकाहरुको सामाजिक सुरक्षामा विशेष जोड दिइनेछ । यसको लागि वडास्तरका बालमैत्री गाउँ समन्वय समिति तथा गाउँपालिका स्तरको बालमैत्री स्थानीय शासन समन्वय समितिहरुलाई सक्रिय बनाइनेछ ।

५.४ सशस्त्र द्वन्द तथा एच.आई.भी./ एड्सबाट प्रभावित बालबालिकाको संरक्षण सम्बन्धमा गाउँपालिकाभित्र देहाय बमोजिमका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

(क) सशस्त्र द्वन्दबाट प्रभावित बालबालिकाको लागि बचाउ पद्दतीको विकासमा जोड दिइने ।

(ख) एच.आई.भी/एड्सबाट संक्रमित वा प्रभावित भएका बालबालिकालाई विना भेदभाव समान रुपले मानव अधिकारको उपयोग गर्न पाउने बातावरणको सुनिश्चिततताको लागि जोड दिइनेछ ।

(ग) शिक्षा, सञ्चार माध्याम र अन्य उपायहरुद्धारा सबै वस्ती तथा वडाहरुमा एच.आई. भी. तथा एड्सका वारेमा जनजागरण र सचेतना अभिबृद्धि गरिनेछ ।

५.५ विविध

(क) बालविवाहलाई पूर्णरुपमा निरुत्साहीत गर्नको लागि थप जनचेतनामूलक कायर्त्र ⁊महरु सञ्चालन गरिनछे।

(ख) वडास्तरमा सक्रिय रहेका बालमैत्री स्थानीय शासन समुदाय समिति, गाउँपालिकास्तरको बालमैत्री स्थानीय शासन गाउँ समन्वय समिति लगायत विभिन्न तहका बालक्लवहरुको सक्रियतामा विशेष जोड दिइनेछ।

(ग) कार्यविधिको अनुसुचि १ र अनुसुचि ३ मा उल्लिखित बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय रणनीति र बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन कार्यविधि,तथा अन्य प्रचलित कानून र महाशिला गाउँपालिकाद्धारा तर्जुमा गरिएका कार्यविधिहरुसमेतका आधारमा ब्यवस्था गरिएका ३९ वटा सूचक तथा विस्तारित सूचकहरुको कार्यान्वयनको लागि विशेष जोड दिइनेछ।

परिच्छेद-३

६.बालमैत्री स्थानीय शासनको प्रक्रियागत खुड्किलाहरु

६.१ महाशिला गाउँपालिकाले बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी देहाय बमोजिमका प्रक्रियागत खुड्कीलाहरु अबलम्वन गर्नेछ।

(क) बस्ति, विद्यालय तथा वडास्तरमा बालमैत्री स्थानीय शासनको अबधारणाको वारेमा अभिमूखिकरण गोष्ठि सञ्चालन गर्ने।

(ख) बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धनका लागि गाउँपालिकाका सबै वडाहरुमा बालमैत्री स्थानीय शासन सामुदायिक समितिहरु गठन गर्ने।

(ग) वडास्तरमा साविक वडा वा विद्यालयलाई कलष्टर मानी बालक्लवहरु गठन गरी सक्रिय बनाउने।

(घ) गाउँपालिकास्तरमा गठित बालक्लवलाई जिल्लास्तरमा गठित बालक्लवसँग समन्वय गरी सम्बन्ध स्थापीत गराउने।

(ड) गाउँपालिकाको बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी परिकल्पना, उद्देश्य, नीति, रणनीति, कार्यनीति, तर्जुमा गरी गाउँपालिकास्तरमा गाउँपरिषद र वडास्तरमा गाउँसभाबाट अनुमोदन गरी कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।

(च) गाउँपालिका तथा वडाहरुमा बालमैत्री स्थानीय शासनको फोकल पर्सन तोक्ने ।

(छ) गाउँपालिकास्तरमा सरोकारवला निकाय तथा प्रतिनिधिहरुको संयुक्त अभिमूखिकरण गोष्ठिको आयोजना गरी बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्ययोजना पास गर्ने ।

(ज) गाउँपालिका तथा वडाको बालबालिका सम्बन्धी बस्तुगत विवरण तयारी गरी प्रकाशन गर्ने ।

(झ) बालकाषेको ब्यवस्था गरी बैंकीङ्ग कारोवारको अभ्यास गर्ने ।

(अ) बालक्लव सामुदायिक संस्था तथा विभिन्न समितिहरुलाई व्यापकरुपमा समुदायमा परिचालन गर्ने ।

(ट) सरोकारवलाहरुको पहिचान, समन्वय र सञ्जाल निर्माण गरी परिचालन गर्ने

(ठ) बालबालिका सम्बन्धी आवधिक र बार्षिक योजना तर्जुमा, लगानीको सुनिश्चितता र योजना कार्यान्वयनमा जोड दिने ।

(ड) विभिन्न निकायहरुबाट अनुगमन, समीक्षा र मूल्याङ्कन गर्ने ।

(ढ) गाउँसभाबाट आफ्नो कूल पूजीगत बजेटको कम्तीमा २० प्रतिसत रकम बालबालिकाको क्षेत्रमा खर्च गर्ने प्रतिवद्धता सहितको परिषद्को निर्णय ।

(ण) बालबालिका सम्बन्धी नीति तथा आचारसंहीता तयार गरी लागु गरिनेछ ।

६.२ बालमैत्री स्थानीय शासन पद्दति अवलम्वन सम्बन्धी व्यवस्था ।

(क) बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी अवधारणालाई विद्यालय तथा समुदायस्तरमा अबलम्वन गर्नको लागि महाशिला गाउँपालिाद्धारा देहाय बमोजिमका गतिविधिहरु कार्यान्वयनमा जोड दिइनेछ ।

(१) समुदाय/विद्यालय/वडा/तथा गाउँपालिकास्तरमा अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

(.२) बालमैत्री स्थानीय शासन लागु गर्ने सम्बन्धमा सराके ारवलाहरुबाट लिखित प्रतिबद्धता व्यक्त भएको हुनेछ ।

(ख) बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्ययोजना तयार गरिनेछ ।

(ग) गाउँपालिकाले प्रत्येक आर्थिक बर्षको लागि आफ्नो कूल पूजीगत बजेटको कम्तिमा २० प्रतिसत रकम बालबालिकाको क्षेत्रमा विनियोजन गर्नेछ ।

(घ) न्यूनतम सूचक निर्धारण सम्बन्धी विषयमा देहाय बमोजिमको व्यवस्था अवलम्वन गरिनेछ ।

(१) बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयनमा कार्यविधिमा समावेश गरिएका २७ वटा सेवा सूचक र १२ वटा संस्थागत सूचकहरुलाई न्यूनतम सूचकको रुपमा लिइनेछ ।

(२) बालमैत्री स्थानीय शासनका न्यूनतम सूचकहरुको स्थानीयकरण (सरलीकरण गरी अबलम्वन गरिनेछ ।

(ङ) सस्थागत जिम्मेवरी सम्बन्धी व्यवस्था देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(१) बालमैत्री स्थानीय शासन गाउँ तथा सामुदायिक समितिहरुको क्षमता अभिबृद्धि गरी परिचालन गरिनेछ ।

(२) बालमैत्री स्थानीय शासनको लागि वडा तथा गाउँपालिकाको कार्यालयमा एक सम्पर्क व्यक्ति तोकिनेछ ।

(३) माथि उल्लिखित क्रियाकलापहरु सञ्चालन गर्दा गाउँपालिकाले बालमैत्री स्थानीय शासनका क्षेत्रमा देहाय बमोजिमका प्रतिफलहरु प्राप्त गर्न सक्नेछ ।

(च) बालबालिकाको लागि स्थानीय विकास योजना तयार गरिनेछ ।

(छ) पहिलो पटक तयार गरिएको बालबालिकाको बस्तुगत विवरण प्रत्येक २/२ बर्षमा अद्यवधीक गरिनेछ ।

(ज) एकिकृत आवधिक योजना प्रत्येक ५ बर्षमा अद्यवधिक गरिनेछ ।

(झ) एकिकृत बार्षिक योजना योजना तर्जुमा प्रक्रिया बमोजिम समावेशी र समतामूलक प्रकृतिको गाउँ विकास योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

(४) बालबालिकाको लागि अनुसुचि ७ बमोजिमको एक लगानी योजना तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

(६) अभिभावक, विद्यालय, शिक्षक, शिक्षिका तथा विद्यार्थीहरुका लागि तयार गरी लागु गरिएको बालमैत्री आचारसंहितालाई परिमार्जन सहित निरन्तर कार्यन्वयनमा जोड दिइनेछ ।

(७) महाशिला गाउँपालिकाद्धारा तर्जुमा गरी लागु गरिएका नीति तथा कार्यविधि, आदिमा परिमार्जन गरी बालमैत्री बनाइनेछ ।

(८) हाल तयार गरिएको बालबालिकाको स्थितीपत्रलाई अद्यवधिक गरिनेछ ।

(९) बालबालिका सम्बन्धी लेख, रचना लगायतका पाठ्य सामाग्रीहरु सहितको बालपुस्तिका बार्षिकरुपमा प्रकाशन गरिनेछ ।

परिच्छेद ४

(७) बालमैत्री स्थानीय शासनको संरचनागत व्यवस्था

(७.१) महाशिला गाउँपालिकामा बालमैत्री स्थानीय शासनको प्रवर्द्धन को लागि देहाय बमोजिमको बालमैत्री स्थानीय शासन समिति गठन गरिनेछ ।

(क) गाउँपालिकाका अध्यक्ष -अध्यक्ष

(ख) गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष -सदस्य

(ग) स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाका प्रमुख/प्रतिनिधि (१ जना) -सदस्य

(घ) महिला र बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत स्थानीय गैरसरकारी संघसंस्था वा सामुदायिक संस्था मध्येबाट गाउँपालिकाले मनोनयन गरेको प्रतिनिधि (१ जना) -सदस्य

(ङ) विद्यालय व्यवस्थापन समिति वा स्वास्थ्य व्यवस्थापन समिति मध्येबाट गाउपालिकाले मनोनयन गरेको प्रतिनिधि (१ जना) -सदस्य

(च) गाउँपालिकामा कार्यरत शिक्षक, वा बालमैत्रीको क्षेत्रमा विशेष योगदान पुर्‍याएका बुद्धिजीवि वा महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका मध्येबाट गाउँपालिकाबाट मनोनयन प्रतिनिधि (१ जना) -सदस्य

(छ) गाउँपालिकास्तरिय बाल संजालका अध्यक्ष (१जना) -सदस्य

(ज) वडामा निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरु मध्ये एकजना महिला सहित २ जना सदस्य -सदस्य

(ज) गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत -सदस्य-सचिव

(११.२) बालमैत्री स्थानीय शासन प्रबर्द्धनको लागि वडास्तरमा देहाय बमोजिमको बालमैत्री स्थानीय शासन सामुदायिक समितिहरु गठन भै क्रियाशिल रहनेछ ।

(क) वडाका निर्वाचित वडाअध्यक्ष -अध्यक्ष

(ख) वडामा निर्वाचित १ जना महिला सहित २ जना -पदेन सदस्य

(ग) सामुदायिक संस्था/समूहका अध्यक्ष/सदस्यहरुमध्ये वडा कार्यालयले तोकेको प्रतिनिधि -सदस्य

(घ) स्थानीय विद्यालयका प्रधानाध्यापकहरु वा शिक्षकहरु मध्ये सामुदायिक संस्था/समूहले छनौट गरेको १ जना प्रतिनिधि - सदस्य

(ङ) समदुायमा रहेको सामदुायिक सघं संस्थाहरुबाट समितिल`मनोंनित गरेको सामदुायिक सस्ं था/समहू ले छनौट गरेका १ जना बालिका सहित २ जना सदस्य -सदस्य

(च) महिला र बालबालिकाको क्षेत्रमा काम गर्ने सामुदायिक संस्था/समूह मध्ये वडा कार्यालयले तोकेको महिला प्रतिनिधि, (१ जना) -सदस्य

(छ) बालमैत्री स्थानीय शासन संरक्षण तथा प्रवर्द्धनमा विशेष योगदान पुर्याएका ब्यक्तिहरु मध्येबाट समितिबाट मनोनीत १ जना प्रतिनिधि -सदस्य

(ज) वडा कार्यालयका सचिव –सदस्य-सचिव

(११.३) महाशिला गाउँपालिकाभित्र बालबालिकाको हित, संरक्षण तथा विकासको लागि गाउँपालिकास्तरमा देहाय बमोजिमको बाल संरक्षण तथा संवर्द्धन समिति गठन हुनेछ ।

(क) गाउँपालिकाका अध्यक्ष –अध्यक्ष

(ख) गाउँपालिकाभित्र अध्यापनरत शिक्षक/ शिक्षिका मध्यबाट १ जना –सदस्य

(ग) महिला स्वास्थ्य कार्यकर्ता १ जना –सदस्य

(घ) महिला कार्यकर्ता १ जना –सदस्य

(ड) महिला अधिकारकर्मी वा नागरिक समाजको प्रतिनिधि १ जना

–सदस्य

(च) गाउँपालिकास्तरीय बालक्लवको प्रतिनिधि १ जना –सदस्य

(छ) आदिवासी, जनजाती, अल्पसख्यंक,दलित तथा पिछडिएको बर्ग र समुदायका एथासभंव प्रतिनिधित्व हनु गरी ३ जना –सदस्य

(ज) गाउँपालिकाको शिक्षा हेर्ने अधिकृत –सदस्य

(झ)गाउँपालिकाका प्रुमुख प्रशासकिय अधिकृत –सदस्य सचिव

११.४ महाशिला गाउँपालिकाको वडास्तरमा गाउँपालिकाले देहाय बमोजिमको गाउँबाल संरक्षण तथा संवर्द्धन समिति गठन भै क्रियाशिल रहनेछ ।

(क) वडाका निर्वाचित वडाअध्यक्ष -अध्यक्ष

(ख) वडामा निर्वाचित १ जना महिला सहित २ जना सदस्य -पदेन सदस्य

(ग) सामुदायिक संस्था/समूहका अध्यक्षहरुमध्ये वडा कार्यालयले तोकेको प्रतिनिधि -सदस्य

(घ) स्थानीय विद्यालयका प्रधानाध्यापकहरुमध्ये वडा कार्यालयबाट मनोनीत १ जना -सदस्य

(ङ) समदुायमा रहको बालसमूहमध्ये सामदुायिक संस्था/समहू ले छनौट गरको १ जना बालिका सहित २ जना बाल प्रतिनिधि -सदस्य

(च) महिला र बालबालिकाको क्षेत्रमा काम गर्ने सामुदायिक संस्था/समूह मध्ये वडा कार्यालयले तोकेको महिला प्रतिनिधि, (१ जना) -सदस्य

(च) वडा कार्यालयका सचिव –सदस्य-सचिव

(७.५) ७.१ र ७.२ मा ब्यवस्था गरिएका समितिहरुको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिमको हुनेछ ।

क बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी गाउँपालिका स्तरको नीति, निर्देशिका, कार्यविधि तयार गर्ने र यस पद्धतिको प्रवर्द्धन गर्न गाउपालिकालाई नीतिगत पृष्ठपोषण गर्ने,

ख. बालमैत्री स्थानीय शासन पद्धतिको प्रवर्द्धन गर्न गाउँपालिकास्तरबाट समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गर्ने,

ग. बालवालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत अन्तर्राष्ट्रिय एवं राष्ट्रिय, सरकारी एवं गैर सरकारी संघसंस्था तथा निकायबीच आवश्यक समन्वय गर्ने गराउने,

घ बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्यको अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने, गराउने ।

(७.६बालमैत्री स्थानीय शासन गाउँ तथा समुदाय समितिको भूमिका देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) वालमैत्री स्थानीय शासन पद्धतिलाई गाउँपालिका तथा वडाहरुको नीति, संरचना, पद्धति र कार्य प्रक्रियामा मूलप्रवाहीकरण गर्न आवश्यक पैरवी गर्ने ।

(ख) गाउँपालिकालाई वालवालिकाको पार्श्वचित्र, वालमैत्री एकीकृत योजना र बालवालिकाको लागि लगानी योजना तर्जुमा गरी स्थानीय तहको पार्श्वचित्र र योजनामा एकीकृत गर्न गाउँपालिकालाई सहयोग गर्ने ।

(ग) गाउँपालिकास्तरमा वालवालिका सम्बन्धी स्थितिपत्र तयार गर्न गाउँपालिकालाई सहयोग गर्ने

(घ).गाउँपालिकाको कूल पूजीँगत वजेटको कम्तिमा २० प्रतिशत रकम बालवालिकाको लागि विनियोजन गरी बालमैत्री योजना संचालन गर्ने र स्थानीय आवश्यकता र मागको आधारमा बालवालिका र पिछडिएका वर्गको हित हुने कार्यका लागि अधिकतम् लगानी जुटाउन पैरवी गरी गाउपाँलिकालाई सहयोग गर्ने ।

(ड) विषयगत निकाय, स्थानीय गैसस लगायत गाउँपालिकामा भएका सम्पुर्ण सेवा प्रदायक संस्थाहरु र स्थानीय समुदायसंग समन्वय गरी वालमैत्री स्थानीय शासनका सुचकहरुलाई स्थानीकरण गर्ने, यसको कार्यान्वयन गर्ने र अपेक्षित नतिजा प्राप्त गर्न गाउँपालिकालाई सहयोग गर्ने ।

(च) गाउँपालिकामा रहको एकीकतृ योजना तर्जुमा समिति, गाउँ संर क्षण समिति, खानपे ानी तथा सरसफाइ ि समिति जस्ता गाउपँ ालिकास्तरमा रहके ा समितिहरुसगं समन्वय गरी बाल अधिकार सुनिश्चित गन ि परिपूरक नतिजा प्राप्त गर्न सम्वन्ध विकास गर्ने ।

(छ) गाउँपालिका, बाल क्लव, बाल सञ्जाल लगायत बालवालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत स्थानीयस्तरका संघ संस्थाको क्षमता विकास योजना तयार गर्न गाउँपालिकालाई सहयोग गर्ने ।

(ज).बालवालिका आवाज स्थानीय विकास योजनामा समावेश गरी कार्यान्वयनको लागि आवश्यक वजेट विनियोजन र लगानी गर्न प्रत्येक वर्ष गाँउ परिषद् हनु ु पवू ि वालवालिकासंग परामश ि गने ि पद्धतिको विकास गर्ने ।

(झ) गाउँपालिकास्तरको योजना कार्यान्वयन, समीक्षा र प्रतिवेदन तयारी प्रक्रियामा बालमैत्री स्थानीय शासन पद्धतिलाई मूलप्रवाहीकरण गर्न गाउँपालिकालाई सहयोग गर्ने ।

(ञ) बालमैत्री स्थानीय शासन पव्र द्धर्न का लागि नियमित बठै क, सयं त्ु र अनग ुमन र पग्र ति समीक्षा गरी सधु ारात्मक कार्यहरु गन ि गाउँपालिकालाई सुझाव र सहयोग गर्ने ।

(ट). बालवालिकाहरुवाट बालमैत्री स्थानीय शासनको सहभागितामूलक अनुगमन विश्लेषण गर्ने गराउने र बालवालिका सम्वन्धी सूचना व्यस्थित गर्न गाउँपालिकालाई सहयोग गर्ने ।

(ठ).आवश्यकता अनुसार कार्य टोली गठन गरी कार्य जिम्मेवारी तोक्ने ।

(७.७) बालमैत्री स्थानीय शासनलाई समुदायस्तरमा थप प्रवर्द्धन गर्नका लागि देहाय बमोजिमका सामुदायिक विकास संस्थाहरुको क्षमता विकासमा जोड दिइनेछ ।

(क) पारालिगल समितिहरु

(ख) सामुदायिक मेलमिलाप समूहहरु

(ग) सामुदायिक स्वावलम्वन समूहहरु

(घ) महिला/आमा समुह/युवाक्लव/बालक्लव/विद्यालय तथा स्वास्थ्य समितिहरु

(ड) नागरिक सचेतना केन्द्र

(७.८) बालमैत्री स्थानीय शासन समिति सम्बन्धी अन्य व्यवस्थाहरुः

(क) बालमैत्री स्थानीय शासन गाउँ समितिको वैठक चौमासिक रुपमा आयोजना गर्ने ।

(ख) यस समिति आफै वा टास्क फोर्सलाई जिम्मा दिएर बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धन कार्ययोजना तयारी गर्ने र यो कार्य योजना समितिवाट स्वीकृत गराई कार्यान्वयन गर्ने ।

(ग) बालमैत्री स्थानीय शासन गाउँ समितिको वैठकको पहिलो एजेण्डाको रुपमा बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयनको अवस्था, उपलव्धि, चुनातै ी वार` संक्षिप्त पग्र ती समीक्षा गर्ने ।

(घ) गाउँपालिकाको अर्धवार्षिक रुपमा स्थलगत संयुक्त अनुगमन गर्ने ।

(७.९) गाउँपालिकास्तरमा बालमैत्री स्थानीय शासन गाउँ समन्वय समितिलाई सक्रिय बनाउन देहायका अवस्थाहरुलाई अवलम्वन गरिनेछ ।

(क) वठैकमा एजण्ेडा प्रस्तुत गर्ने(अन्य एजण्ेडाका अलवा बालमैत्री स्थानीय शासनका सुचकहरुको अवस्था विश्लेषण हरके वैठकको एउटा एजेण्डाको रुपमा प्रस्तुत गर्ने) ।

(ख) बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धन कायर्य ाने ा अनसु ार बालमैत्री स्थानीय शासन कायार्न वयनको अवस्था वारे समीक्षा गर्ने ।

(ग) संयुक्त अनुगमन सम्वन्धी छलफल र निर्णय ।

(घ) समितिका अन्य एजेण्डाहरु सम्बन्धी निर्णय ।

(ङ) निर्णय कार्यान्वयनको संस्थागत व्यवस्था र जिम्मेवारी निर्धारण (आवश्यकता अनुसार कार्यटोली गठन र जिम्मेवारी)

परिच्छेद ५

(८) महाशिला गाउँपालिकाले बालमैत्री स्थानीय शासनको कार्यान्वयन तथा यसको संस्थागत विकासको लागि देहाय बमोजिमका बालअधिकार सम्बन्धी नीतिगत तथा कानूनी ब्यवस्थालाई अबलम्वन गर्नेछ ।

क) महाशिला गाउँसभाबाट भएका निर्णयहरु तथा तर्जुमा गरिएका कार्यविधिहरु

ख) बालअधिकार सम्बन्धी महासन्धि १९८९

ग) नेपालको संविधान

घ) बालबालिका सम्बन्धी ऐन २०४८

ङ) बालश्रम (बालश्रम र नियमित) ऐन, २०५६ च) बालबालिका सम्बन्धी १० बर्षिय राष्टिय कार्ययोजना २०६१/०६२ देखि २०७१/०७२

छ) स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७ट ज) बालअधिकार सम्बन्धमा राष्टिय तथा अन्तर्राष्टियस्तरमा भएका अन्य प्रयासहरु

(९). बालमैत्री स्थानीय शासनका निर्देशक सिद्धान्तहरु

(९.१) महाशिला गाउँपालिकाले बालमैत्री स्थानीय शासनको लागि देहायका निर्देशक सिद्धान्तहरुलाई अबलम्वन गर्नेछ ।

क) विना भेदभाव (गैरविभेदीकरण)

ख) बालबालिकाको सर्वोत्तम हित

ग) बालबालिकाको सर्वाङ्गीण विकास

घ) बालबालिकाको विचारको सम्मान र सहभागिता

ङ) सन्नीकटताको सिद्धान्त

च) समावशे ीकरणको सिद्धान्त

छ) समुदायमा आधारित विकासको सिद्धान्त

९.२) महाशिला गाउँपालिकाले अबलम्वन गर्ने बालमैत्री स्थानीय शासनका रणनीतिहरुहरु देहाय बमोजिम हुनेछन् ।

क. मूलप्रवाहीकरण

ख.नीतिगत वकालत पैरवी र सचेतना

ग.संस्थागत विकास

घ) क्षमता विकास

ङ) सहकार्य र साझेदारी प्रवर्द्धन

च) सामुदायिक परिचालन

छ) सामाजिक जवाफदेही र पारदर्शीता

ज) सामाजिक समावेशीकरण

झ) सूचना, शिक्षा र सञ्चारको माध्यमबाट व्यवहार परिवर्तन

ञ) अनुगमन तथा मुल्याङकन

(१०). बालमैत्री स्थानीय शासनका अपेक्षित प्रतिफल तथा सूचकहरु

(१०.१ महाशिला गउँपालिकाले तर्जुमा गरेको बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्दा देहाय बमोजिमका

उपलव्धिहरु प्राप्त हुनेछन् । यस्ता उपलब्धिहरुको विस्तृत विवरण अनुसुचिमा ४ दिइएको छ ।

१०.२ बालबालिकाको लागि स्थानीय विकास योजना

१०.३ बालबालिकाको लागि स्थानीय लगानी योजना

१०.४ बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी नीतिहरु तर्जुमा एवं परिमार्जन

१०.५ बालबालिका सम्बन्धी स्थितिपत्र तयारी तथा प्रकाशन

१०.६ उपलब्धि मापनका न्युनतम सूचकहरु

परिच्छेद ६

कोष व्यवस्था र कोष प्रवाह

(११.) बालमैत्री स्थानीय शासन कोषको खाता सञ्चालन सम्बन्धी ब्यवस्था :

११.१ स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७ट तथा आर्थिक प्रशासन नियमावली र प्रदेश सरकारद्धारा तर्जुमा गरिने कानून बमोजिम “महिला तथा बालबालिका कोष” रहनेछ । यो कोष सम्बन्धी अन्य ब्यवस्था अर्को कानून तर्जुमा नहुँदाको अवस्थासम्म स्थानीय तह आर्थिक प्रशासन नियमावली २०६४ बमोजिम हनु छ । बालमैत्री स्थानीय शासनको लागि महाशिला गाउपँ ालिका अन्तर्गतका वडाहरुल यस्तो कोष अन्तर्गत बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यक्रम सञ्चालनको लागि एक अलग्गै खाता वा लेजर खडा गर्नुपर्नेछ ।

११.२. बालमैत्री स्थानीय शासन पव्रद्धर्न को लागि तपशिल बमोजिम रकम जम्मा हनु गरी बैकं खाता सञ्चालन हनु छ ।

क. नेपाल सरकारबाट उपलब्ध गराइएको अनुदान रकम

ख. प्रदेश सरकारबाट उपलव्ध गराइएको रकम ग. गाउँपालिकाबाट विनियोजित रकम

घ. अन्य स्थानीय तहबाट प्राप्त रकम

ङ. विकास साझेदारहरुबाट बालमैत्री स्थानीय शासनको लागि विनियोजित रकम

च. अन्य स्रोतबाट विनियोजित रकम

छ. उल्लेख्य कार्य सम्पादन गरेवापत सरकारबाट प्राप्त पुरस्कार र थप अनुदान रकमहरु ।

११.३. कोषको उपयोग र खाता सञ्चालन

कोषमा जम्मा भएको रकम महाशिला गाउँसभाबाट स्वीकृत बालमैत्री योजनाको कार्यान्वयन गर्ने कार्यमा खर्च गरिनेछ । कोषको खाता सञ्चालन गाउँपालिकाले तर्जुमा गरेको आर्थिक कार्यविधि बमोजिम हुनेछ ।

(११.४).बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धनको लागि प्राप्त रकम देहाय बमोजिम प्रवाह गर्न सकिनेछ ।

क. सघीय सरकार वा प्रदेश सरकार गाउँपालिकामा रकम प्रवाह गर्ने वा केन्द्रबाट गाउँपालिकामा सिधै रकम प्रवाहको लागि अनुरोध गर्ने ।

ख. विकास साझेदारबाट संघीय तथा प्रदेश सरकारमा जानकारी गराई सिधै स्थानीय तहको कोषमा पठाउने वा आफ्ना स्थानीय इकाई मार्फत महाशिला गाउँपालिका अन्तर्गतका वडाहरुमा रकम प्रवाह गरी बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय समितिलाई जानकारी गराउने ।

ग. महाशिला गाउँपालिकाले बालबालिका सम्बन्धी सञ्जाल, स्थानीय व्यवस्थापन समिति, उपभोक्ता समुह, सामुदायिक संस्थाहरु तथा अन्य सहयोगी निकाय मार्फत स्वीकृत कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ब्यवस्थ मिलाईनेछ ।

घ.बालमैत्री स्थानीय शासनको लागि संघीय सरकार वा प्रदेश सरकारबाट रकम विनियोजन गर्दा वा अनुदान वितरण गर्दा बालमैत्री स्थानीय शासनको लागि तर्जुमा गरिएका न्युनतम सेवा सुचकहरु तथा महाशिला गाउँपालिकाले जारी गरेको बालमैत्री स्थानीय तह सञ्चालन कार्यविधि अनुसार वडाको कार्यसम्पादन मुल्याङकनको आधारमा गर्नेछ ।

परिच्छेद -६

(१२.) गाउँपालिकामा बालमैत्री स्थानीय शासनलाई निरन्तरताको लागि देहाय बमोजिमका ४ वटा क्षेत्रमा विशेष जोड दिइनेछ

(१२.१) जीवन र वचाउको अधिकार

(क) बाँच्न पाउने अधिकार

(ख) शारिरिक विकास गर्ने पर्याप्त अवसर

(ग) हरके पक ारको हानीबाट बचाउ

(घ) विकास हुन सक्ने अवसरको वातावरण

(ड) गर्भवती महिलालाई विशेष स्याहार

(च) सुरक्षित जन्म

(छ) खोप तथा स्वास्थ्य स्याहार

(ज) पोषणयूक्त खाना

(झ) सफा पानी

(१२.२) संरक्षणको अधिकार

(क) शारिरिक हिँसा

(ख) यौन हिसं ा र शाषे ाण

(ग) मानसिक र मनोबैज्ञानिक असर

(घ) आर्थिक शोषण

(ङ) स्याहार र हरे विचार नगर्नु

(च) सुरक्षा फौज र संरक्षणका सवालहरु

(१२.३) विकासको अधिकार

(क) शिक्षाको अधिकार

(ख) खेलकुद र मनोरञ्जनको अधिकार

(ग) साँस्कृतिक क्रियाकलापमा संलग्नता

(घ) व्यक्तित्वको विकासको अवसर

(ङ) विचार, विवेक र धर्मसम्बन्धी स्वतन्त्रता

(च) परिवारमा रहन र वस्न पाउने अधिकार

(छ) बालापनको अधिकार

(१२.४) सहभागिता

(क) अभिव्यक्तिको अधिकार

(ख) अभिव्यक्त गरेका विचारहरुलाई उचित मान्यता दिने

(ग) सूचनाको अधिकार

(घ) संगठित हुने र संगठन खोल्न पाउने अधिकार

परिच्छेद ७

बालमैत्री स्थानीय तह घोषणा सम्बन्धी व्यवस्था

१३. बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा गर्नु अघि अनुगमनकर्ताले ध्यान दिनुपर्ने मुख्य विषयहरु

क) बालमैत्री स्थानीय शासन सहितको वडा घोषणा गर्नको लागि पहिला सम्बन्धित वडाले गाउँपालिका, जिल्ला समन्वय समिति र प्रादेशिक मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गरे नगरेको

ख) गाउँपालिकास्तरमा बालमैत्री स्थानीय शासनका सूचकहरु प्राप्त भयो वा भएन भनी अनुगमन मुल्याङकन गर्ने कार्यमा सम्बन्धित विषयगत शाखा, बालक्लव, बालसञ्जाल र यस्तै अन्य निकायको भूमिका के छ

ग) घोषणालाई निरन्तरता दिने रणनीति तयार छ वा छैन ? छ भने यसको विश्वासनियता के छ (जस्तै कम्तीमा आगामी ३ बर्षको आवधिक योजना स्विकृत भई कार्यान्वयनमा रहको, सस्थागत विकासको रणनीति तयार भएको, बालबालिकाको क्षेत्रमा लगानी हुने बजटे सुनिश्चित गरिएको, बालबालिकाको संस्थागत सहभागिता सुनिश्चित गरिएको, बालभेला, सहभागितामूलक लेखाजोखा र विश्लेषण पद्दति स्थापित भएको, सामाजिक परिचालनसँग आबद्ध गरिएको आदि)

१४. अनुगमन विधिः

क. जनशक्ति :

बालमैत्रीस्थानीय तह घोषणाको लागि दक्ष जनशक्ति आवस्यकता पर्दछ। जस्तै संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, जिल्ला समन्वय समिति, गाउँपालिका, छिमेकी गाउँपालिका/नगरपालिका, स्थानीय गैर-सरकारी संघ/संस्थाहरु तथा प्राविधिक सहयोगको लागि अन्य दातृ निकाय समेतको सहयोग लिन सकिनेछ।

ख.प्रतिवेदन अध्ययन विश्लेषणः

आफूलाई बालमैत्री स्थानीय शासन सहितको गाउँपालिका वा वडा घोषणा गर्न चाहाने वडा वा गाउँपालिकाले बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय रणनीति र कार्यान्वयन कार्यविधि, अनुसार यस कार्यविधिको अनुसुचिमा ५ मा ब्यवस्था भए अनुसार गाउँपालिका नगरपालिको हकमा सम्बन्धित प्रादेशिक मन्त्रालय र वडाको हकमा सम्बन्धित गाउँपालिका, र नगरपालिका मार्फत जिल्ला समन्वय समितिमा पेश गरेको हनु पुर्नेछ । यस पकार प्राप्त प्रतिवेदन जिल्ला समन्वय समिति र प्रादेशिक मन्त्रालयले सूचना प्रणाली, अभिलेख, योजना दस्तावेज,मामिला अध्ययन, बुलेटिन, ब्रुसर आदि समेतको आवस्यकता अनुसार अध्ययन विश्लेषण गरी सुझाव दिनेछन् ।

ग. स्थलगत अवलोकन तथा सर्वेक्षण भ्रमण :

बालमैत्री स्थानीय शासन अबलोकन टोलीले सम्बन्धित, वस्ति, समुदाय, विद्यालय वा वडामा अबलोकन गर्दा देहायका ब्यक्ति वा निकायसँग सम्पर्क राखी सूचना लिनुपर्नेछ ।

१. बालक्लव, बालसञ्जाल र बालबालिकासँग अन्तरक्रिया

२. घरपरिवारमा छड्के अनुगमन

३. विद्यालय अनुगमनः वडाको हकमा कम्तीमा २ आधारभुत विद्यालय, १ मा.वि. तथा गाउँपालिको हकमा कम्तीमा ६ आधारभुत विद्यालय, ३ मा.वि. (कुनै गाउँपालिकामा यस्ता विद्यालय नभएको अवस्थामा स्थानीय परिवेश अनुसार अनुगमन पद्दतीमा समावशे गर्न आबस्यक नपर्ने)

४. वडाको हकमा कम्तीमा २ र गाउँपालिका नगरपालिकाको हकमा कम्तीमा ६ प्रारम्भिक वालविकास केन्द्रको अवलोकन ।

५. साझेदार संस्थाहरुसँग अन्तरक्रिया

६. स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरुसँग बैठक

१५. संख्यात्मक सूचक परीक्षण

क.स.	विवरण	पुरा भएको		अनुगमन गर्नुपर्ने विवरण
		छ	छैन	
१	प्रारम्भिक चरण			
१	बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय रणनीति र कार्यान्वयन कार्यविधिका सूचकमा आधारित भई महाशिला गाउँपालिकामा बालबालिकाको अवस्था सम्बन्धी संक्षिप्त विश्लेषण ।			अवस्था विश्लेषण प्रतिवेदन, सहभागि विवरण
२	बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणा सम्वन्धी अभिमुखीकरण ।			उपस्थिति रजिष्ट्र/विवरणः कार्यक्रम भएको मिति, स्थान, उपस्थित साझेदार संस्थाहरुको नामावली, संख्या
३	सरोकारबालाहरुबाट बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयनको लागि लिखित प्रतिबद्धता ।			लिखित प्रतिवद्धताको रेकर्ड, रजिष्टर
४	बालमैत्री कानून/नीति/रणनीति/कार्यविधि/ निर्देशिका र आचार संहिता तर्जुमा			प्रकाशित पुस्तिका , स्वीकृत गर्ने तह र स्वीकृत भएको मिति
२	तयारी चरण			
१	जिल्ला समन्वय समिति, गाउँपालिकामा बालमैत्री स्थानीय शासन विभाग/ महाशाखा/शाखा/इकाई को संस्थागत प्रवन्ध (बालमैत्री स्थानीय शासन सम्पर्क शाखा र सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने			निर्णयको तह मिति
२	गाउँकार्यपालिका/वडा कार्यालय र विषयगत विभाग/महाशाखा/शाखामा बालमैत्री स्थानीय शासन सम्पर्क व्यक्तिको चयन र जिम्मेवारी			निर्णयको तह मिति र सम्बन्धित कमर्चारीलाई दिइएको पत्र
३	निश्चित सूचक/मापदण्डका आधारमा वडा छनौट र बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्वन/लागू गर्ने वडा वा गाउँपालिकाको निर्णय			निर्णयको मिति र रेकर्ड
४	बाल क्लब, बाल क्लव संजाल, टोल विकास संस्था/समुदायमा आधारित संस्थाहरुको गठन र परिचालन			गठन मिति, कार्य प्रक्रिया, वैठक पुस्तिका, निर्णय

५	बालकोष संचालन कार्यविधि तयारी, बालकोष स्थापना र संचालन			प्रकाशित पुस्तिका , स्वीकृत गर्ने तह र स्वीकृत भएको मिति
क्र स	विवरण	पुरा भएको		अनुगमन गर्नुपर्ने विवरण
		छ	छैन	
६	बालबालिकाको वस्तुगत विवरण (प्रोफाईल) तयारी र प्रकाशन			प्रकाशित प्रोफाईल
३	योजना तर्जुमाको चरण			
१	बालमैत्री स्थानीय शासनका सूचकहरुको स्थानीयकरण र न्यूनतम सूचक निर्धारण			मिति र निर्णय
२	आफ्नो बजेटको निश्चित प्रतिशत (२० प्रतिशतमा नघट्ने गरी) रकम बालबालिकाको क्षेत्रमा खर्च गर्ने प्रतिवद्धता सहित वडा समिति/गाउँ सभाको निर्णय			सभाको निर्णय
३	वडा/स्थानीय तहमा बालबालिकाको लागि आवधिक/वार्षिक लगानी योजना तर्जुमा			योजना दस्तावेज र स्वीकृत मिति
४	स्थानीय तहको आवधिक/दीर्घकालीन र वार्षिक योजना तर्जुमा			योजना दस्तावेज र स्वीकृत मिति
४	नीति तथा योजना कार्यान्वयनको चरण			
१	साझेदार र सरोकारवालाहरुको संजाल निर्माण, समन्वय र सहकार्य			गठन मिति, कार्य प्रक्रिया, वैठक पुस्तिका, निर्णय
२	बाल क्लब, बाल क्लव संजाल, टोल विकास संस्था/समुदायमा आधारित संस्था लगायतका सरोकारवाला र साझेदारहरुलाई बालमैत्री स्थानीय शासन सम्वन्धी अभिमुखीकरण/तालिम/ अध्ययन अवलोकन र क्षमता विकास			मिति, उपस्थिति, कार्यक्रम विवरण र कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
३	बजेट विनियोजन र वडा/स्थानीय तहको बालबालिकाको आवधिक/वार्षिक लगानी योजना कार्यान्वयन			प्रगति प्रतिवेदन

४	स्थानीय तहको आवधिक/दीर्घकालीन र वार्षिक योजना कार्यान्वयन			प्रगति प्रतिवेदन
५	बालमैत्री स्थानीय शासनका सूचक अनुसारको नतिजा प्राप्ति			प्रगति प्रतिवेदन
५	अनुगमन, मूल्यांकनको चरण			
१	वडा कार्यालय/गाउँपालिकावाट संयुक्त अनुगमन, समीक्षा, मूल्याङ्कन			सम्बन्धित प्रतिवेदन
२	स्थानीय तहको सम्बन्धित विषयगत निकाय विभाग/महाशाखा/शाखा) वाट न्यूनतम् सूचक पुरा			सूचक प्रमाणीकरण
क स	विवरण	पुरा भएको		अनुगमन गर्नुपर्ने विवरण
		छ	छैन	
	भएको प्रमाणीकरण			
३	बालबालिकाको स्थितिपत्र तयारी, प्रकाशन र सार्वजनिकीकरण			प्रकाशित पुस्तिका , स्वीकृत गर्ने तह र स्वीकृत भएको मिति
४	बालमैत्री घोषणाका लागि तोकिएको निकायवाट अनुगमन र प्रतिवेदन तयारी			अनुगमन प्रतिवेदन
६	बालमैत्री घोषणाको चरण			
१	बालमैत्री वडा/गाउँपालिका घोषणा पश्चातको रणनीतिक योजना तर्जुमा			योजना दस्तावेज , स्वीकृत गर्ने तह र स्वीकृत भएको मिति
२	बालमैत्री वडा/गाउँपालिका घोषणाको लागि तोकिएको निकायवाट लिखित सहमति प्राप्ति			
३	बालमैत्री वडा/गाउँपालिका घोषणा गर्ने वडा समिति र गाउसभाको निर्णय			सभाको निर्णय
४	बालमैत्री वडा/गाउँपालिका घोषणा र यसको निरन्तरता			सभाको निर्णय र कार्यान्वयन कार्ययोजना

७	बालमैत्री वडा/गाउँपालिका घोषणाको निरन्तरताको चरण			
१	बालमैत्री वडा/गाउँपालिका घोषणा पश्चातको रणनीतिक योजना कार्यान्वयन			कार्य प्रगति प्रतिवेदन
२	बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन प्रक्रिया र सूचक अनुसार नतिजा प्राप्तिको सुनिश्चितता			प्रगति प्रतिवेदन र सूचक प्रमाणीकरण

बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय रणनीति अनुसार आफुलाई बालमैत्री घोषणा गर्न तयार भएका वडा/गाउँपालिकाले अनुगमनको लागि सम्बन्धित गाउँपालिका, जिल्ला समन्वय समिति, हुँदै प्रादेशिक मन्त्रालयलाई अनुरोध गर्दा देहायको ढाँचामा संख्यात्मक विवरण तयार गरी पत्रसाथ संलग्न रहेको हुनुपर्दछ । अनुगमनकर्ताले प्राप्त विवरण स्थलगत रुपमा परीक्षण गर्नुपर्नेछ ।

१) बालमैत्री स्थानीय शासनका तहगत खुड्किला सम्बन्धी विवरणः

(२) बालमैत्री स्थानीय शासन पद्धति अवलम्वन सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	विवरण	छ/ छैन	बालबालिकाको सहभागिता छ भने कति जना		
			बालक	बालिका	
१	अभिमुखीकरण र प्रतिवद्धता				
१.१	बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धमा सरोकारवालाहरुलाई कम्तिमा २ दिनको अभिमुखीकरण गरिएको				उप भए संस
१.२	बालमैत्री स्थानीय शासन लागू गर्ने सम्बन्धमा सरोकारवालाहरुबाट लिखित प्रतिवद्धता व्यक्त भएको				प्रति

२	बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्ययोजना तयारी भएको				गाँ
३	स्थानीय तहको सभाले आफ्नो बजेटवाट अधिकतम् रकम बालबालिकाको क्षेत्रमा खर्च गर्ने प्रतिवद्धता सहितको सभाको निर्णय				सभ
४	न्यूनतम् सूचक निर्धारण				
४.१	बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वियन कार्यविधिमा समावेश गरिएका ३९ वटा आधारभुत सूचक र ११ वटा विस्तारित सचू कहरुलाइ न्यनू तम सचू कको रुपमा लिइएको				गाँ
४.२	बालमैत्री स्थानीय शासनका न्यूनतम सूचकहरुको स्थानीयकरण (सरलीकरण) गरिएको				सूच
५	संस्थागत जिम्मेवारी				
५.१	बालमैत्री स्थानीय शासन गाउँ, वडा, समुदाय समिति गठन भएको				समि समि
५.२	बालमैत्री स्थानीय शासनका लागि सम्पर्क शाखा, ईकाई तोकिएको				गाँ
५.३	बालमैत्री स्थानीय शासनका लागि सम्पर्क व्यक्ति तोकिएको				पैमु सनि दिइ
६	बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्वन गर्ने सभाबाट निर्णय भएको				सभ

(३) बालमैत्री स्थानीय शासनका प्रतिफल सम्बन्धी विवरण

क्र. सं.	विवरण	छ/ छैन	यस प्रक्रियामा बालबालिकाको सहभागिता संख्या		गरिएको छ भने	
			बालक	बालिका	मिति	प्रक्रिया बुँदागत रुपमा खुलाउने
१	बालबालिकाको लागि स्थानीय विकास योजना तयार गरिएको					
१.१	बालबालिकाको बस्तुगत विवरण प्रोफाईल) तयारी					
१.२	आवधिक वा दीर्घकालीन योजना कम्तिमा ५ वर्षको)					
१.३	वार्षिक योजना					
१.४	बालबालिकाको लागि स्थानीय योजना (वार्षिक कार्य योजना)					
२	बालबालिकाका लागि लगानी योजना तयार गरिएको					
२.१	आवधिक लगानी योजना (कम्तिमा ५ वर्षको)					
२.२	वार्षिक लगानी योजना					
३	बालमैत्री नीति तथा कार्यविधिहरु तयार गरिएका `					
३.१	बालमैत्री आचारसंहिता					
३.२	बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी नीति, कार्यविधि					

३.३	विद्यमान नियम, निर्देशिका, कार्यविधि आदिमा परिमार्जन गरी बालमैत्री बनाएको					
४	बालबालिकाको स्थितिपत्र तयार गरिएको					
४.१	बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय रणनीतिमा व्यवस्था भए वमोजिम मन्त्रालयले निर्धारण गरेको ढाँचामा छ छैन					
४.२	वार्षिक रुपमा प्रकाशन गरिएको					
४.३	प्रत्येक २ वर्षमा १ पटक प्रकाशन गरिएको					

(४) लगानी सम्बन्धी विवरण

क्र. सं.	विवरण	विगत ३ वर्षको लगानी विवरण			चालु आ.व.मा विनियोजनको विवरण	
		आ.व.	आ.व.	आ.व.		
१	गाँउवजेट (आन्तरिक तथा					
क्र. सं.	विवरण	विगत ३ वर्षको लगानी विवरण			चालु आ.व.मा विनियोजनको विवरण	
		आ.व.	आ.व.	आ.व.		
	समानिकरण अनुदान)					
१.१	जम्मा पूँजीगत वजेट रु. (हजारमा)					

१.२	बालबालिकाको क्षेत्रमा विनियोजित वजेट रु. (हजारमा)					
१.३	विनियोजन प्रतिशत					
१.४	बालबालिकाको क्षेत्रमा लगानी गरिएको वजेट रकम रु. (हजारमा)					
१.५	बालबालिकाको क्षेत्रमा विनियोजन गरिएको वजेट लगानी गरिएका मुख्य मुख्य क्षेत्रहरु					
२	संघीय र प्रदेश सरकारका वजेट शर्सत तथा विशेष अनुदान)					
२.१	बालबालिकाको क्षेत्रमा लगानी गरिएको वजेट रकम रु. (हजारमा)					
२.२	बालबालिकाको क्षेत्रमा विनियोजन गरिएको वजेट लगानी गरिएका मुख्य मुख्य क्षेत्रहरु					

३	गैसस र विकास साझेदारको वजेट					
३.१	बालबालिकाको क्षेत्रमा लगानी गरिएको वजेट रकम रु. (हजारमा)					
३.२	बालबालिकाको					
क्र. सं.	विवरण	विगत ३ वर्षको लगानी विवरण			चालु आ.व.मा विनियोजनको विवरण	
		आ.व.	आ.व.	आ.व.		
	क्षेत्रमा विनियोजन गरिएको वजेट लगानी गरिएका मुख्य मुख्य क्षेत्रहरु					
४	निजी क्षेत्र, समुदाय र अन्य साझेदारको वजेट					
३.१	बालबालिकाको क्षेत्रमा लगानी गरिएको वजेट रकम रु. (हजारमा)					
३.२	बालबालिकाको क्षेत्रमा विनियोजन गरिएको वजेट लगानी गरिएका मुख्य मुख्य क्षेत्रहरु					

(५) बाल क्लव र सञ्जाल सम्बन्धी विवरण

विवरण	क्रियाशील संख्या		समितिको सदस्य संख्या	सदस्य संख्या								
	बाल क्लव	बाल सञ्जाल		बालक (१२-१८ वर्ष)					बालिका (१			
				दलित	**जनजाति**	**मधेशी**	**अन्य**	**जम्मा**	**दलित**	**जनजाति**	**मधेशी**	
गाँउपालिको वडामा गठन भएका वडास्तरीय बाल क्लबको संगठनात्मक संरचना												
गाँउपालिकामा गठन भएको नगरस्तरीय बाल संजालको संगठनात्मक संरचना												
विवरण	क्रियाशील संख्या		समितिको सदस्य संख्या	सदस्य संख्या								
	बाल क्लव	बाल सञ्जाल		बालक (१२-१८ वर्ष)					बालिका (१			
				दलित	**जनजाति**	**मधेशी**	**अन्य**	**जम्मा**	**दलित**	**जनजाति**	**मधेशी**	

वडास्तरीय बाल संजालका संगठनात्मक संरचना												

(६) बालमैत्री स्थानीय तह घोषणा सम्बन्धी विवरण

क्र. सं.	विवरण	छ/छैन	अ
१	आवधिक वा दीर्घकालिन योजना (कम्तिमा ५ वर्षको)		योजना दस
१.१	याजे नामा बालश्रम, बाल हिसं ा, बाल शाेष ाण, बाल कुपोषण तथा एच्आईभि एड्स न्यूनीकरण सम्बन्धी कार्यक्रम समावेश गरिएको		योजना दस
१.२	योजनामा स्थानीय अवस्थामा आधारित भइ कमलरी, छाउपडी, झुमा तथा देउकी प्रथा जस्ता सामाजिक विकृतिहरुको अन्त्य गर्ने कार्यक्रम समावेश गरिएको		योजना दस
२	न्यूनतम् सूचक निर्धारण		
२.१	बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन कार्यविधिमा समावेश गरिएका ३९ वटा आधारभुत सूचक र ११ वटा विस्तारित सचू कहरुलाइ न्यनू तम सचू कका रुपमा लिइएको		मोदीगाँउ फोटोकपी
२.२	बालमैत्री स्थानीय शासनका न्यूनतम सूचकहरुको स्थानीयकरण (सरलीकरण) गरिएको		सूचकको
२.३	स्थानीय अवस्था र आवश्यकता अनुसार थप सूचकहरु निर्धारण गरिएको		सूचकको
३	सूचक प्राप्ति		

३.१	योजनामा लक्षित सूचकहरु मध्ये तोकिए वमोजिमका नतिजा प्राप्त गरेको		अनुगमन
३.२	सूचक प्राप्त भए नभएको सम्बन्धमा महाशिला गाँउपालिका ले अनुगमन गरेको (आफैं अनुगमन गरेको वा वाह्य निकायवाट अनुगमन गरिएको)		अनुगमन
४	अनुगमनमा सहभागिता		अनुगमन
४.१	सम्बन्धित विषयगत शाखा		
क्र. सं.	विवरण	छ/छैन	अ
४.२	बालक्लव वा बाल सञ्जाल		
४.३	राजनैतिक दल		
४.४	गाँउपालिका पदाधिकारी		
४.५	बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्य गर्ने गैसस, विकास साझेदार, निजी क्षेत्र		
४.६	बालमैत्री स्थानीय शासन, गाउँ, वडा, समुदाय समिति		
४.७	सामुदायिक संस्था		
४.८	अन्य (खुलाउने)		
५	बालमैत्री गाँउपालिका घोषणाको लागि प्रदेश तथा वडा घोषणको लागि जिससबाट अनुगमन		
५.१	गाँउपालिकाबाट प्रादेशिक मन्त्रालय र जिससमा प्रतिवेदन सहित अनुगमनको लागि अनुरोध भएको		गाँउ कार्य सहितको अ
५.२	प्रादेशिक मन्त्रालय तथा जिससबाट अनुगमन भएको		अनुगमन

(७) बाल सहभागिता

संरचना	सख्या	बालबालिकाको सहभागिता सख्या	बालबालिकाले उठाएका विषयहरु	विष

		बालक	बालिका		
बालमैत्री स्थानीय शासन गाउँ समिति					
बालमैत्री स्थानीय शासन वडा समिति					
बालमैत्री स्थानीय शासन समुदाय समिति					
योजना तर्जुमा समिति					
विद्यालय व्यवस्थापन समिति					
स्वास्थ्य व्यवस्थापन समिति					
अन्य					

१६. उपलव्धि मापन

(१) बालबालिकाहरुले के कस्ता योजनाहरु माग गर्ने गरेका छन् ? उल्लेख गर्ने ।

(२) बालबालिकाले माग गरेका योजनाहरु मध्ये कुन प्रकृतिका कति योजनाहरु विगत २ वर्षको गाउँ सभाबाट स्वीकृत भएका छन् ?

(३) बालबालिकाको सहभागिताबाट भएको सिकाई (बालबालिकाको सहभागिता भएर के कस्ता नयाँ विषयहरु आए र यसबाट स्थानीय तहको निर्णय प्रक्रियामा कस्तो सहयोग पुग्यो भन्ने जस्ता विषयहरु)

(४) बालबालिकाले व्यक्त गरेका राम्रा/सफल उदाहरणहरु केही भएमा उल्लेख गर्ने:

१७. समन्वय र प्रतिवेदन

(क) चौमासिक रुपमा संयुक्त अनुगमन हुन्छ वा हुँदैन ?

(ख) अनुगमनको लागि निर्दिष्ट फारम/चेक लिष्ट तथा प्रतिवेदन ढाँचा अनुसुचि ६ तयार गरिएको छ, छैन ?

(ग) अनुगमन प्रतिवेदनमा समावेश गरिएका मुद्दाहरुलाई कसरी सम्बोधन गरिएको छ र दिइएका सुझावहरु कार्यान्वयन भएका छन् वा छैनन् ? कार्यान्वयन प्रक्रिया कसरी मिलाइएको छ ?

(घ) बालमैत्री स्थानीय शासनको नतिजा प्राप्त गर्न गाँउपालिकाका विषयगत शाखा /वडा र अन्य निकाय तथा सहयोगी र साझेदार संस्थाहरु मिलेर संयुक्त रुपमा के कस्ता प्रयासहरु भएका छन् ?

(ङ) विषयगत निकाय, गैरसरकारी संस्था र अन्य साझेदार संस्थाहरुसँगको समन्वय कस्तो छ ?

(च) समन्वयको कार्य कसरी हुने गरेको छ ? गत आ.व.मा बालभेलावाट माग भैआएका कति प्रतिशत योजना तथा कार्यक्रमहरु वार्षिक गाउ ँ योजनामा समावशे भएका छन् ?

(छ) सफल नमुनाहरु (माथि उल्लखे गरिएका कायर्ह रु मध्ये कुन ै उल्लेख्य कार्यहरु भएका े भएमा बुदँु ागत रुपमा प्रमाण समेत देखिने गरी विस्तृत विवरण राख्ने ।

(ज) मुख्य मुख्य सिकाईहरु

(झ) भावी कार्य योजना तथा प्राथमिकताहरु

१८ .पुरस्कार र सम्मानको व्यवस्था :

बालमैत्री स्थानीय तह घोषणा भएका गाँउपालिका र वडाहरुलाई देहाय वमोजिमको अनुदान, सम्मान र पुरस्कार प्रदान गरिनेछ :

(१) सम्बन्धित गाउँपालिकावाटः

क. बालमैत्री घोषणा भएको वडालाई गाउपालिकाका अध्यक्षबाट हस्ताक्षर गरिएको कदर पत्र थान एक । कदरपत्रको ढाँचा अनुसुचि ७ मा समावेश गरिएको छ ।

ख. गत आ.व.मा भएको अनुदानमा थप गरी अनुदान उपलव्ध गराउन सक्ने । यो अनुदान बालमैत्री घोषणा भएपछिका ५ वर्ष सम्म निरन्तर प्रदान गरिने । घोषणाको ५ वर्ष पछि पुनः अनुगमन गरी उपयुक्त देखिएमा निरन्तरता दिन सक्ने ।

ग.बालमैत्री स्थानीय शासन सहितको वडा घोषणा भएपछि गाउँपालिकाले त्यस्तो वडालाई पहिलो बर्ष पुरस्कार स्वरुप रु.५०००००/– अक्षेरुपी पाँचलाख पुरस्कार स्वरुप उपलब्ध गराइनेछ ।

(२) जिल्ला समन्वय समिति बाट : क. जिल्ला समन्वय समितिका प्रमुखबाट समेत हस्ताक्षर गरिएको कदर पत्र थान एक ।

(३) प्रदेश सरकारबाट :

क.बालमैत्री गाँउपालिका घोषणको हकमा प्रदेश सरकारका मन्त्रिबाट हस्ताक्षर गरिएको कदर पत्र थान एक । ख.प्रदेश सरकारबाट बालमैत्री स्थानीय तह घोषणा भएका गाँउपालिका र वडाहरुलाई प्राप्त थप अनुदान तथा अन्य सहयोग ।

(४) नेपाल सरकारबाट :

क. बालमैत्री गाँउपालिका घोषणको हकमा नेपाल सरकारका सम्बन्धित मन्त्रिबाट हस्ताक्षर गरिएको कदर पत्र थान एक ।

ख. बालमैत्री घोषणा भएका प्रदेशलाई प्राप्त थप अनुदान ।

१९..घोषणा पछिको अनुगमन सम्बन्धी व्यवस्था :

घोषणाको निरन्तरता र सेवाको सुनिश्चितताको लागि यसै प्रक्रिया अनुसार सम्बन्धित प्रदेश तथा जिससले प्रत्येक २ वर्षमा एक पटक बालमैत्री स्थानीय तह घोषणा भएका गाँउपालिका र वडाहरुको अनुगमन गर्नेछ । यस्तो अनुगमनबाट देखिएका सवल तथा कमजोर पक्षहरुलाई ध्यानमा राखी आवश्यक कार्य गर्नु सम्बन्धित गाँउपालिका र वडाको कर्तव्य हुनेछ । यदि एकपटक बालमैत्री घोषणा भएका गाउँ पालिका र वडाले प्राप्त उपलब्धि र नतिजालाई निरन्तरता दिन असमर्थ भएमा सम्बन्धित सभाले विगतमा भएको घोषणामा पुनर्विचार गर्नुपर्नेछ । घोषणा पछिको अनुगमन र प्रतिवेदन कार्यान्वयन सम्बन्धमा मन्त्रालय र प्रादेशिक मन्त्रालयले आवश्यक सहयोग, समन्वय, सहजीकरण र मार्गनिर्देश गर्न सक्नेछ ।

अनुसुची १

बालमैत्री स्थानीय शासनका न्युनतम सूचकहरु

(कार्यविधिको दफा ४ को उपदफा ४ सँग सम्बन्धित)

१.१ सेवा प्रवाह सम्बन्धी सूचकहरु

ा सूचकहरु	कार्यान्वयन गर्ने प्रमुख निकाय	प्रमुख सहयोगी निकाय
उ		
सम्मका शिशलु ाई आमाले ा पूर्ण स्तनपान (आमाको दुध मात्र एका हुनेछन् ।	• आमा, घरपरिवार □ सामुदायिक संस्थाहरु • वडा कार्यालय • गाउँपालिका • स्थानीय स्वास्थ्य संस्था	वडा कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय शास समितिहरु, बालक्लव, गाउँपालिका, गैर संघ/संस्थाहरु, राजनैतिक दल, सामुदायिक संस्थाहरु, नागरिक सचेतना केन्द्र

त्रका प्रत्येक बालबालिकाहरुले प,विसिजी, डिपिटी, हेपटाइटिस वि, ाको मात्रा पाएका हुनेछन	• अभिभावक, घरपरिवार □ सामुदायिक संस्थाहरु • वडा कार्यालय • गाउँपालिका • स्थानीय स्वास्थ्य संस्था	बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरु, ब गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु, राजनैतिक दल, सामुदायिक संस्थाहरु, नागरिक सचेतना केन्द्र
ादेखि ५ बर्षसम्मका बालबालिकाहरुले क भिटामिन ए क्याप्सुल खाएका	• अभिभावक, घरपरिवार □ सामुदायिक संस्थाहरु • वडा कार्यालय • गाउँपालिका स्थानीय स्वास्थ्य संस्था	स्थानीय स्वास्थ्य स्वयंसेविका, बालमैत्री शासन समितिहरु, बालक्लव, गाउँपालि गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु, राजनैतिक दल, सामुदायिक संस्थाहरु, नागरिक सचेतना केन्द्र
आमाले दक्ष बाट सुत्केरी गराएका हुनेछन् ।	• महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका □ अभिभावक, घरपरिवार □ सामुदायिक संस्थाहरु • वडा कार्यालय • गाउँपालिका स्थानीय स्वास्थ्य संस्था	वडा कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरु, बालक्लव, गाउँपालिका, गैर संघ/संस्थाहरु, राजनैतिक दद, सामुदायि संस्थाहरु, नागरिक सचेतना केन्द्र
महिलाहरुले कम्तीमा प्रसुती पूर्व प्रसुती पश्चातआमा र नवजात तीमा ३ पटक स्वास्थ्य जाँच गराएका	• गर्भवती महिला र उनका घरपरिवार • महिला स्वास्थ्य स्वयमसेविका □ स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाहरु	गाउँपालिका कार्यालय, बालमैत्री स्थानी समितिहरु, बालक्लव, वडा कार्यालय, गैरसरकारी संघ/संस्थाह राजनैतिक दद, सामुदायिक संस्थाहरु, न सचेतना केन्द्र
महिलाले टिटानस	□ गर्भवती महिला र उनका	वडा कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय
वटा खोप लगाएका हुनेछन्	घरपरिवार □ महिला स्वास्थ्य स्वयमसेविका स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाहरु	शासन समितिहरु, बालक्लव, गाउँपालि गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु, राजनैतिक द सामुदायिक संस्थाहरु, नागरिक सचेतना केन्द्र

तथा सुत्केरी आमाहरुले आइरन चक्की वटा) खाएका हुनेछन् ।	• गर्भवती महिला र उनका घरपरिवार • महिला स्वास्थ्य स्वयमसेविका □ स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाहरु	वडा कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय शास समितिहरु, बालक्लव, गाउँपालिका, गैर संघ/संस्थाहरु, राजनैतिक दद, सामुदा संस्थाहरु, नागरिक सचेतना केन्द्र
भि सक्रमित आमाबाट जन्मिएका सबै हरुले जथबिहष्क पाएका हुनेछन् ।	• घरपरिवार, अभिभावक • स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय • स्थानीय स्वास्थ्य संस्था	स्थानीय स्वास्थ्य संस्था, बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरु, बालक्लव, गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु दद, सामुदायिक संस्थाहरु, नागरिक सचेतना केन्द्र
धरु ीहरुमा पिउन यागे य खानेपानीको ब्ध भएको हुनेछ ।	• खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालया • भौतिक योजना निर्माण, तथा यातायात ब्यवस्था मन्त्रालय • स्थानीय तह • स्थानीय उपभोक्ता समुह	गाउँपालिका, दातृनिकायहरु, वडा कार्या बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरु, बा गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु
पछि खाना खानु अगाडि र को दिसा धोएपछि सावुन पानीले हात को विकास भएको हुनेछ ।	• घरपरिवार, • महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका • सामाजिक परिचालक • स्थानीय स्वास्थ्य संस्था	वडा कार्यालय, दातृनिकायहरु, वडा का बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरु, बा गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु
ण		
नूनीका सबै बालबालिकाको जन्म दर्ता	• गाउँपालिका • वडा कार्यालय	जिल्ला बालकल्याण समिति दातृ निकाय सरकारी संस्था बालक्लवहरु
ाहको संख्यामा कमी आएका हनु छे ।	• घरपरिवार, अभिभावक • संरक्षक • गाउँपालिका, वडाकार्याल्य	सामुदायिक संस्थाहरु, बालक्लवहरु जिल बालकल्याण समिति, अ.दातृ निकायहरु

प्रकारको बालश्रमको दर	• घरपरिवार, अभिभावक • संरक्षक • गाउँपालिका, वडाकार्याल्य • उद्धोक, कलकारखाना • श्रम तथा यातायात मन्त्रालय	सामुदायिक संस्थाहरु, बालक्लवहरु विक साझेदार, जिल्ला बालकल्याण समिति,
ार र समुदायबाट बालबालिका विरुद्ध	• घरपरिवार, अभिभावक • संरक्षक	सामुदायिक संस्थाहरु, बालक्लवहरु विक साझेदार, जिल्ला बालकल्याण
ोषण, दुर्व्यवहार, जस्ता घरेलु हिंसा र्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयनमा नेछ	• गाउँपालिका, वडाकार्याल्य • उद्धोक, कलकारखाना • श्रम तथा यातायात मन्त्रालय	समिति,
ाण सम्बन्धी समुदायमा आधारित प्रणालीलाई सञ्चालनमा ल्याइएको	• स्थानीय निकाय • निजी क्षेत्र • स्थानीय गैसस • जिल्ला बालकल्याण समिति	वडा कार्यालय, दातृनिकायहरु, वडा का बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरु, बा गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु
ास		
न्मका बालबालिकाहरु प्रारम्भिक कक्षामा भर्ना भएका हुनेछन् ।	• संघीय सरकार • प्रदेश सरकार • विद्यालय • घरपरिवार, व्यवस्थापन समिति	स्थानीय तह, गैसस, विकास साझेदारहरु, सामुदायिक संस्थाहरु,
को लागि विद्यालय जाने उमेर प्रतिसत बालवालिकाहरु विद्यालय हुनेछन्	• सम्बन्धित वडा कार्यालय • प्रदेश सरकार • विद्यालय • घरपरिवार, व्यवस्थापन समिति	विद्यालय, वडा कार्यालय, दातृनिकायह कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय शासन सा बालक्लव, गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु,

र्षदेखि १४ बर्ष उमेर समुहका ले आधारभुत शिक्ष -कक्षा १ देखि कक्षा ा गरेका हुनेछन् ।	• संघीय सरकार • प्रदेश सरकार • विद्यालय • घरपरिवार, व्यवस्थापन समिति	विद्यालय, वडा कार्यालय, दातृनिकायह कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय शासन सि बालक्लव, गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु,
रिक शिक्षाबाट बंचित बालबालिकाको ारिक शिक्षा प्राप्त गर्ने व्यवस्था भएको	• स्थानीय तह • प्रदेश सरकार • विद्यालय • घरपरिवार, व्यवस्थापन समिति	विद्यालय, वडा कार्यालय, दातृनिकायह कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय शासन सि बालक्लव, गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु,
विद्यालयमा छात्र छात्राको लागि शौचालयको व्यवस्था भएको हुनेछ ।	• सम्बन्धित विद्यालय • विद्यालय ब्यवस्थापन समिति • स्थानीय तह • घरपरिवार, स्वास्थ्य समिति	विद्यालय, वडा कार्यालय, दातृनिकायह कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय शासन सि बालक्लव, गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु,
विद्यालयमा अतिरिक्त कृयाकलाप र्यक्रम सञ्चालन भएको हुनेछ ।	• विद्यालय ब्यवस्थापन समिति • वडा कार्यालय • स्थानीय तह • विद्यालय प्रशासन	विद्यालय, वडा कार्यालय, दातृनिकायह कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय शासन सि बालक्लव, गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु,
गिता		
तहको निर्णय प्रक्रियामा बर्षसम्मका बालबालिकाहरुको हभागिताको संयन्त्र विकास गरी	• स्थानीय तह • सामुदायिक संस्था • उपभोक्ता समिति	विद्यालय, वडा कार्यालय, दातृनिकायह कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय शासन सि बालक्लव, गाउँपालिका, गैरसरकारी
ाइएको हुनेछ ।	• वडा कार्यालय • स्थानीय तह • विद्यालय प्रशासन	संघ/संस्थाहरु,

तहले सञ्चालन गर्ने योजनामा को योजना तथा कार्यक्रम समेटिएको	• स्थानीय तह • सामुदायिक संस्था • उपभोक्ता समिति • वडा कार्यालय • स्थानीय तह • विद्यालय प्रशासन	विद्यालय, वडा कार्यालय, दातृनिकायह कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय शासन सि बालक्लव, गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु,
लय व्यवस्थापन समितिमा संस्थागत लबालिकाको आवाज सुनिने व्यवस्था एको हुनेछ ।	• विद्यालय • विद्यालय व्यवस्थापन समिति • उपभोक्ता समिति • वडा कार्यालय • स्थानीय तह	गाउँपालिका, वडा कार्यालय, दातृनिकाय कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय शासन सि बालक्लव, गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु,
य व्यवस्थापन समितिमा बालक्लवको हुनेछ ।	• संघीय सरकार • प्रदेश सरकार • स्थानीय तह	विद्यालय, वडा कार्यालय, दातृनिकायह कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय शासन सि बालक्लव, गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु,
लिकास्तरिय बालक्लवको सञ्जाल गठन वडामा बालसमुह गठन भई सक्रिय न् ।	• स्थानीय तह • वडा कार्यालय • विद्यालय	बालमैत्री स्थानीय शासन समिति, वडा दातृनिकायहरु, वडा कार्यालय, बालमैत्री शासन समितिहरु, बालक्लव, गाउँपालि गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु,
ा गाउँपालिकास्तर तथा सबै बालसञ्जाल गठन तथा सक्रिय छे ।	• स्थानीय तह • वडा कार्यालय • विद्यालय	विद्यालय व्यवस्थापन समिति, वडा का दातृनिकायहरु, वडा कार्यालय, बालमैत्री शासन समितिहरु, बालक्लव, गाउँपालि गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु,
त विकासका सूचकहरु		

तहको परिषद नियमितरुपमा एको हुनुपर्नेछ ।	• स्थानीय तह • वडा कार्यालय • समुदाय	निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरु, सामुदायिक संस्थाहरु, उपभोक्ता संस्थाहरु
गाउँपालिकाले आफ्नो लागि वहार, आचारसंहिता, विनियम, था कार्यविधिहरु तर्जुमा गरी पूर्णरुपमा ल्याएको हुनेछ ।	• स्थानीय तह • वडा कार्यालय • विद्यालय • बालमैत्री समितिहरु	स्थानीय जनप्रतिनिधिहरु, राजनैति दल, बालक्लवहरु, शिक्षक, विद्यार्थीहरु,
गाउँपालिका र वडाहरुमा बालमैत्री सन प्रवर्द्धन समिति गठन भएको हुनेछ	• स्थानीय तह • वडा कार्यालय	स्थानीय जनप्रतिनिधिहरु, राजनैति दल, बालक्लवहरु, शिक्षक, विद्यार्थीहरु,
	☐ विद्यालय ☐ बालक्लवहरु	
स्वास्थ्य संस्थामा स्वास्थ्य व्यवस्थापन सक्रिय बनाई परिचालन गरिनेछ ।	• स्थानीय तह • वडा कार्यालय ☐ विद्यालय • बालक्लवहरु	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	

क.स.	सूचक	कार्यन्वयन गर्ने निकाय	
क	बाल बचाउँ		

१	एउटा सन्तान र अर्को सन्तानको जन्मातर कम्तीमा ३ वर्षको हुनेछ ।		
ख	बाल संरक्षण		
१	गाउँपालिकामा सडक बालबालिका मुक्त घाष् ाणा भएका हनु छे ।		
२	वडा/गापामा रहेका विद्यालयहरु बालबालिकालाई शारीरिक तथा मानसिक यातना मुक्त विद्यालय घोषणा भएका हुनेछन् ।		
३	कूलतमा लागेका बालबालिकाको लागि बाल सुधार गृह सञ्चालनमा ल्याएको हुनेछन् (उप/महानगरको लागि मात्र) ।		
ग	बाल विकास		
१	कक्षा ६ देखि १० सम्मका विद्यार्थीहरुको लागि बालमैत्री, वातावरणमैत्री र विपत व्यवस्थापन सम्वन्धी अतिरिक्त कक्षा संचालन गरिएको हुनेछ ।		
क्र. स.	सूचक	कार्यन्वयन गर्ने निकाय	
घ	बाल सहभागिता		
१	वडा र स्थानीय तहले उत्कृष्ट कार्य गर्ने बाल क्लव/सजं ाल लाइ ं वाषिर्क रुपमा सम्मान र परु स्कतृ गरेक ा हनु छे न् ।		

ङ	संस्थागत विकास		
१	स्थानीय तहमा रहेका प्रहरी (कार्यालय) चौकीहरुमा बालमैत्री कक्ष वा बालमैत्री सम्पर्क ईकाई रहेको हुनेछ ।		
२	विद्यार्थी सवार हुने शैक्षिक संस्थाका सवारी साधनहरु बालमैत्री र अपांगमैत्री हुनेछन् ।		
३	गाउँकार्यपालिका/वडा कार्यालय र प्रत्येक स्वास्थ्य संस्थामा एक बालमैत्री कक्ष रहेको हुनेछ ।		
४	बसपार्क, सिनेमा हल, खेल मैदान जस्ता सार्वजनिक स्थलहरुमा बालमैत्री शौचालय र खानेपानी धाराको व्यवस्था भएको हुनेछ ।		
५	स्थानीय तहमा कम्तिमा एक बाल पुस्तकालय वा बालमैत्री सिकाई स्रोत केन्द्र स्थापना भै संचालनमा आएको हुनेछ ।		

अनुसुची २

विस्तारित सूचकहरु

सूचक	ईकाई	आधार अवस्था (……….. .)	हालको अवस्था (………. …..)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम् सूचक पुरा भए नभएको
ाल बचाउँ					
उटा सन्तान र अर्को सन्तानको जन्मातर कम्तीमा ३ र्षको हुनेछ ।				७५	
ाल संरक्षण					
ाउँपालिकामा सडक बालबालिका मुक्त घोषणा भएको नेछ ।				९०	
डा/गापामा रहके ा विद्यालयहरु बालबालिकालाइ ारीरिक तथा मानसिक यातना मुक्त विद्यालय घोषणा एका हुनेछन् ।				९०	
्लतमा लागेका बालबालिकाको लागि बाल सुधार गृह ञ्चालनमा ल्याएको हुनेछन् (उप/महानगरको लागि ात्र) ।				७५	
ाल विकास					
क्षा १ देखि ८ सम्मका विद्यार्थीहरुको लागि बालमैत्री, ातावरणमैत्री र विपत व्यवस्थापन सम्वन्धी अतिरिक्त क्षा संचालन गरिएको हुनेछ ।				८०	
ाल सहभागिता					

डा र स्थानीय तहले उत्कृष्ट कार्य गर्ने बाल लव/संजाल लाई वार्षिक रुपमा सम्मान र पुरस्कृत गरके हनु छे न् ।				७५		स त
स्थागत विकास						
सूचक	ईकाई	आधार अवस्था (……….. .)	हालको अवस्था (………. …..)	घोषणा को लागि आवश्य क प्रतिशत	न्यूनतम् सूचक पुरा भए नभएको	
थानीय तहमा रहेका प्रहरी (कार्यालय) चौकीहरुमा ालमत्रै ी कक्ष वा बालमत्रै ी सम्पकर् इर्क ाइर् रहेका नु छे ।				७५		प्र स
द्यार्थी सवार हुने शैक्षिक संस्थाका सवारी साधनहरु ालमैत्री र अपांगमैत्री हुनेछन् ।				७५		वि श ो
ाउँकार्यपालिका/वडा कार्यालय र प्रत्येक स्वास्थ्य सं ामा एक बालमत्रै ी कक्ष रहके ा हनु छ ।				७५		स त
सपार्क, सिनमे ा हल, खले मैद ान जस्ता सावर्ज निक थलहरुमा बालमैत्री शौचालय र खानेपानी धाराको यवस्था भएको हुनेछ ।				७५		स त
थानीय तहमा कम्तिमा एक बाल पुस्तकालय वा ालमैत्री सिकाई स्रोत केन्द्र स्थापना भै संचालनमा ाएको हुनेछ ।				७५		स त

महाशिला गाउँपालिकाको वडा .....को ...मा बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय रणनीति २०६८ र बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन कार्यविधि २०६८ ले निर्धारण गरेका सेवा प्रवाह तथा संस्थागत सूचकहरु र प्राप्तीको अवस्था

बालमैत्री स्थानीय शासनका न्यूनतम सेवा सूचकहरु	आधार अवस्था	हालको अवस्था २०७ट पौष
शिशलु ाई आमाले अनिवार्यरु पमा पूर्ण स्तनपान (आमाको दधू मात्रै खुवाउने) गराएका		
प्रत्येक बालबालिकाहरुले पूर्ण रुपमा खोप(डिपिटी, विसिजी, हपे टाइटिस बि, हिब ३, दादुराको नु छे न् ।		
वर्ष सम्मका बालबालिकाहरुले वर्षको २ पटक भिटामिन ए क्याप्सुल खाएका हुनेछन् ।		
दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट सुत्केरी गराएका हुनेछन् ।		
हरुले कम्तिमा प्रसूति पूर्व चारपटक र प्रसूति पश्चात आमा र नवजात शिशकु ो कम्तिमा ३ ाचँ गराएका हनु छे न् ।		
ले टिटानस विरुद्धको २ वटा खोप लगाएका हुनेछन् ।		
त्केरी आमाहरुले आईरन चक्की (जम्मा २२५ वटा) खाएका हुनेछन् ।		

कमित आमाबाट जन्मिएका सबै बालबालिकाहरुले ञ्छ एचयउजथबिहष्क पाएका हुनेछन् ।			
पिउन योग्य खानेपानीको सुविधा उपलब्ध भएको हुनेछ ।			
ाना खानु अगाडी र बालबालिकाको दिसा धोए पछि सावुन पानीले हात धुने परिपाटीको हुनेछ ।			
-			
सबै बालबालिकाको जन्म दर्ता भएको हुनेछ ।			
संख्यामा कमी आएको हुनेछ ।			
बालश्रम दर घटेको हुनेछ ।			
मुदायबाट बालबालिका विरुद्ध हुने हिंसा, वेचविखन, शोषण, दुर्व्यवहार जस्ता घरेलु हिंसा कम तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याईएको हुनेछ ।			
म्बन्धी समुदायमा आधारित बाल संरक्षण प्रणालीलाई संचालनमा ल्याईएको हुनेछ ।			
बालमैत्री स्थानीय शासनका न्यूनतम सेवा सूचकहरु	आधार अवस्था ……….	हालको अवस्था २०७६ फागुन	
बालबालिकाहरु प्रारम्भिक बालविकास कक्षामा भर्ना भएका हुनृछन् ।			
ा विद्यालय जाने उमेर समूहका शत्प्रतिशत बालबालिकाहरु विद्यालय भर्ना भएका हनु छे न्			
उमेर समूहका बालबालिकाले आधारभूत शिक्षा (१ देखि कक्षा ८ सम्म) पाएका हुनेछन् ।			
ाबाट वंचित बालबालिकाको लागि अनौपचारिक शिक्षा प्राप्त गर्ने व्यवस्था भएको हुनेछ ।			
मा छात्र छात्रा को लागि अलग अलग शौचालयको व्यवस्था भएको हुनेछ ।			
मा अतिरिक्त कृयाकलाप सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन भएको हुनेछ ।			
गिता			
काको निर्णय प्रक्रियामा १२ देखि १८ वर्षसम्मका बालबालिकाहरुको सस्ं थागत सहभागिताको गरी सहभागी गराइएं का हनु छे ।			

ा तथा वडाले संचालन गर्ने योजनामा बालबालिकाको योजना तथा कार्यक्रम समेटिएको		
ापन समितिमा संस्थागत तवरबाट बालबालिकाको आवाज सुनिने व्यवस्था सुनिश्चित भएको		
ापन समितिमा बाल क्लवका प्रतिनिधित्व हुनेछ ।		
ा वडास्तरमा बालक्लवको सञ्जाल र बाल समूह गठन भै क्रियाशील		
ा वडातहमा बाल संजाल गठन भएको हुनेछ ।		
ूचकहरु		
क नियमित रुपमा संचालन भएको हुनेछ		
ागि बालमैत्री व्यवहार, आचार संहिता, विनियम, निर्देशिका तथा कार्यविधिहरु तजर्मु ा गरी ल्याएका हनु छे न		
स्थानीय शासन प्रवर्द्धन समिति गठन भएको हुनेछ		
यहरुमा विद्यालय व्यवस्थापन समिति क्रियाशील रहनेछन्		
संस्थाहरुमा स्वास्थ्य व्यवस्थापन समिति क्रियाशील रहनेछन्		
ाल विकास केन्द्र, बाल कक्षा तथा पूर्व प्राथमिक कक्षाहरु संचालन भएका हुनेछन्		
ाल क्लवहरुको सक्रियता रहनेछ		
यारालिगल कमिटि जस्ता महिला समूहहरुको सक्रियता रहनेछ र यस्ता कमिटिहरु बाल र सम्वर्द्धनमा क्रियाशील रहनेछन्		
ाल सजं ाल विकास भएको हनु छे र जिल्लास्तर सम्म उनीहरुका प्रतिनिधित्व रहनेछ		
लागि स्थानीय विकास योजना र लगानी योजना तर्जुमा भै कार्यान्वयन भएको हुनेछ		
ा वडाको विकास योजनामा बालबालिकाकासंग सम्बन्धित योजना तथा कार्यक्रम समेटी योजना, कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यान्वयन भएको हुनेछ		
बालमैत्री स्थानीय शासनका न्यूनतम सेवा सूचकहरु	आधार अवस्था	हालको अवस्था २०७६ फागुन

बन्धी स्थितीपत्र तयारी तथा प्रकाशन र अद्यावधिक भएको हुनेछ			

अनुसुची ३

सूचक प्राप्तिको अवस्था

आधारभुत सूचक

सूचक	ईकाई	आधार अवस्था (........... .)	हालको अवस्था (.......... .....)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यू सूचक न

लाहरुले कम्तिमा प्रसूति पूर्व चारपटक र प्रसूति पश्चात जात शिशुको कम्तिमा ३ पटक स्वास्थ्य जाँच गराएको हुनेछ				८०	
लाले टिटानस विरुद्धको २ वटा खोप लगाएका हुनेछन् ।				८०	
सुत्केरी आमाहरुले आईरन चक्की (जम्मा २२५ वटा) छे न् ।				८०	
ाको दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट सुत्केरी गराइएका हुनेछन् ।				८०	
नको शिशुलाई आमाल अनिवार्यरुपमा पूर्ण ाएका (आमाको दधू मात्रै खवु ाउन) हनु छे न् ।				९०	
ब्र पाचँ वषर्म ुनिका सबै बालबालिकालाई वर्षको २ पटक क्याप्सुल खुवाइएको हुनेछ ।				१००	
लिकाका पूर्ण खोप घोषणा भएको हुनेछ ।				१००	
ंक्रमित आमाबाट जन्मिएका सबै बालबालिकाले ब्च्ख हष्क पाएका हुनेछन् ।				१००	
ारले आयोडिनयुक्त नुनको प्रयोग गरेका हुनेछन् ।				१००	
सूचक	ईकाई	आधार अवस्था (...........)	हालको अवस्था (...............)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यू सूचक न
वडा/गाउँपालिका/नगरपालिका घोषणा भएका हुनेछन् ।				१००	
ीमा खानपे ानीको सुविधा उपलव्ध भएको हुनेछ ।				१००	

, बालबालिकाको दिसा धोए पछि र खाना खान/ खवु ाउन ु पानीले हात धनु े परिपाटीका े विकास भएको हुनेछ ।				८०	
मत्तु ˆ क्षत्रे (वडा/गाउपँ ालिका/नगरपालिका) घाषे णा छे ।				१००	
ा सबै बालबालिकाको जन्म दर्ता भएको हुनेछ ।				१००	
ारको बाल श्रम अन्त्य गर्दै प्रभावित बालबालिकाको भएको हुनेछ ।				१००	
नियन्त्रण भएको हुनेछ ।				९०	
समुदाय, सार्वजनिक स्थान (विद्यालय, सामाजिक चाडपर्व, ालबालिका विरुद्ध हनु े हिंसा, वेचबिखन, शोषण, वेवास्ता र उल्लेख्य कमी आएको हुनेछ ।				८०	
सम्वन्धी समुदायमा आधारित बाल संरक्षण प्रणाली स्थापित मा ल्याइएको हुनेछ ।				८०	
मलरी, छवु ाछतु , दाइर्जा े पथ्र ा जस्ता सामाजिक त्य भएको हुनेछ ।				९०	
ीका बसे हरा बालबालिकाका े स्थानीय तह/समदु ायले के ा हनु छे न् ।				९०	

सूचक	ईकाई	आधार अवस्था (……….. .)	हालको अवस्था (………. …..)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यू सूचक न
र्ष उमरे पगु के ा सब ै बालबालिका प्ररम्भिक बालविकास ा भै टिकाउदर सतप्रतिशत रहेको हुनेछ। (फरक क्षमता ालिकाको हकमा विशेष व्यवस्था गर्नुपर्ने)				१००	
वर्ष उमेर समूहका सतप्रतिशत बालबालिकाले आधारभूत ख कक्षा ८ सम्म) परु ा गरके ा हनु छे न् ।				१००	
लयमा पानिको सुविधा सहित छात्र छात्रा को लागि अलग लयको व्यवस्था भएको हुनेछ ।				१००	
ाका पूर्वाधार (कक्षा कोठा, फर्निचर, खले मदै ान, खानपे ानी त्र ी र अपागं तामत्रै ी भएका हुनेछन् ।				९०	
लयमा अतिरिक्त कृयाकलाप सम्बन्धी कार्यक्रम सचं ालन छे ।				१००	
क विद्यालय कायम गर्न सबै विद्यालयले कुहिने र नकुहिने ा अलग विर्सजन गर्ने व्यवस्था गरके ा हनु छे न् ।				९०	
शिक्षा पश्चात विद्यालय शिक्षाबाट बञ्चित भएका हरुले जीवनउपयोगी शिक्षा व्यसायिक तथा सिपमलू क त गरके ा हनु छे न्				८०	
गता					

तहमा समावसे ी आधारमा बाल सजं ाल गठन भई न्यूनतम् वार्षिक ३ वटा वठै क, ३ वटा कार्यक्रम संचालन) ्।				८०	
का वडा, वस्ती वा टोल र विद्यालयहरुमा धारमा बाल क्लव गठन भै क्रियाशील न्यूनतम् वार्षिक ३ ३ वटा कार्यक्रम सचं ालन) रहके ा हनु छे न्।				८०	
भन्दा माथिका सबै विद्यालय व्यवस्थापन समितिमा जालको प्रतिनिधित्व रहनेछ।				१००	
सूचक	ईकाई	आधार अवस्था (........... .)	हालको अवस्था (.......... .....)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यू सूचक नभ
स्थापन समितिमा बाल क्लव/संजालका प्रतिनिधित्व रहनेछ।				१००	
मा रहेका बालबालिका सम्बन्धि सरोकारका नतिहरुमा १२ देखि १८ वर्षका बालबालिकाको संस्थागत सुनिश्चित गरिएको हुनेछ।				८०	
ायले संचालन गर्ने योजनामा बालबालिकाको योजना तथा टिएको हुनेछ				८०	
कास					
हमा बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरु याशिल रहेका हुनेछन्।				१००	

हरुले आफ्नो लागि बालमैत्री आचार संहिता र नीति नियम कार्यान्वयनमा ल्याएका हुनेछन् ।				८०	
को प्रत्येक वडामा कम्तिमा एक बाल उद्यान सहितको काई केन्द्र संचालनमा रहेको हुनेछ				१००	
को वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) को आधारमा स्थानीय तहको ना निर्माण र बालबालिकाको लागि लगानी योजना तर्जुमा भै भएको हुनेछ ।				१००	
ङ्को याजे ना तजर्मु ा पवू ि वाषिर्क रुपमा वडा र तहमा बालभेला आयोजना गरि बालभेलाले प्राथमिकता वषयलाइ ि स्थानीय तहको याजे ना तजर्मु ा प्रक्रियामा एको हुनेछ ।				१००	
मा बालबालिका सम्बन्धी स्थितीपत्र तयारी तथा पक्र ाशन र भएको हनु छे ।				१००	

विस्तारित सूचक

अनुसुची ४

स्थानीय शासनको रणनीतिहरु स्थानीय तहको वर्गिकरण देहाय वमोजिम हुनेछ

हको वर्गिकरण	प्राप्त अंक (प्रतिशतमा)		कैफियत
	आधारभुत सूचक	विस्तारित सूचक	
	८० वा तोकिएको भन्दा वढी	७५ वा तोकिएको भन्दा वढी	यस वर्गका स्थानीय तह बालमैत्री घोषणा हुन सक्नेछन्

ीय तह	७० देखि ७९	६५ देखि ७४	यस वर्गका स्थानीय तहले कमज सुधार गरेमा बालमत्रै ी घाषे ाणा हनु सक्नेछन्
ान ीय तह	५० देखि ६९	४५ देखि ६४	यस वर्गका स्थानीय तहले बाल प्रवर्द्धन गर्न थप कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्ने छ
ाय तह	५० भन्दा कम	४५ भन्दा कम	यस वर्गका स्थानीय तहले बाल अवलम्वन गर्नु पर्दछ

स्पष्टिकरण:

(१) यदि कुनै सचूकमा सवै/शतप्रतिशत भनि तोकिएको रहछे भने त्यस्ता सूचकमा शतप्रतिशत अंक प्राप्त भएका वडा/स्थानीय तह मात्र बालमैत्री वडा/गाउँपालिका/नगरपालिका घोषणा हुन सक्नेछन् ।

(२) विस्तारित सूचक पुरा नभए पनि बालमैत्री वडा घोषणा गर्न वाधा पुग्ने छैन ।

अनुसुची ५

घरधुरी सर्भेक्षण फारमको नमुना

(कार्यविधिको दफा १९ को खण्ड (ख) सँग सम्बन्धित)

महाशिला गाउँपालिकाको कार्यालय बालबालिका अवस्था सर्वेक्षण प्रश्नावली

२०७६ का सुचकहरु

प्रोफाइलको कभरपृष्ठ गाउँपालिकाको नक्सा मन्तव्य (आवश्यक भएमा)

१. गाउँपालिका/नगरपालिकाको परिचयः १.१ गाउँपालिकाको भौगोलिक अवस्थिति १.२ हावापानी, भू-उपयोग १.३ ऐतिहासिक पृष्ठभूमि तथा विशेषता १.४ गाउँपालिका/नगरपालिकाको आथिर्क अवस्था १.५ गाउपँ ालिकाका बासिन्दाहरुको पम्र ुख व्यवसाय तथा रोजगारीको अवस्था १.६ विकासका सम्भावना, अवसर, चुनौती र समस्याहरु

२. बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणा र कार्यक्षेत्रः २.१ बालबालिकाको परिभाषा तथा बालमैत्री स्थानीय शासन व्यवस्थाको आवश्यकता २.२ विद्यमान ऐन नियममा बालबालिकासम्बन्धी भएको व्यवस्था २.३ जिल्ला, नगर तथा गाउँस्तरीय योजनामा बालबालिकासम्बन्धी भएको व्यवस्था २.४ बाल समूह वा बाल क्लवहरु २.५ बालमैत्री गाउँपालिकाको अवधारणा २.६ बालमैत्री स्थानीय शासनको कार्यक्षेत्र २.७ बाल अधिकार (बाल बचाउ, बाल संरक्षण, बाल विकास, बाल सहभागिता) २.८ बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यक्रमका साझेदार तथा सहयोगी संस्थाहरु २.९ बालमैत्री सुशासनयुक्त गाउँपालिकाको स्थापनाका लागि अवसर र सम्भावनाहरु

३. जनसंख्याः ३.१ उमेर समूह तथा जातिगत आधारमा जनसंख्या ३.२ मातृभाषाका आधारमा जनसंख्या ३.३ जनसंख्या वृद्धिदर ३.४ जन्म दर्तासम्बन्धी विवरण ३.५ बाल विवाहको अवस्था ३.६ परिवार संख्या र प्रतिपरिवार औसत बालबालिका संख्या

४. बाल तथा मातृ स्वास्थ्यः ४.१ सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रम ४.२ खोप लगाउने बालबालिकासम्बन्धी विवरण ४.३ बालबालिकामा पोषणको स्थिति ४.४ बालबालिकामा देखा पर्ने गरेका मुख्य रोगहरु र तिनको उपचार व्यवस्था ४.५ परिवार नियोजनको साधन प्रयोगकर्ताको विवरण ४.६ प्रसुति पर्वू चारपटक र प्रसुति पश्चात आमा र नवजात शिशुको कम्तिमा २ पटक स्वास्थ्य परीक्षण गराउन`गर्भवती महिलाहरुको विवरण ४.७ दक्ष जनशक्तिबाट सुत्केरी गराउने महिलाहरुको विवरण ४.८ नियमित रुपमा तौल लिइएका बालबालिकासम्बन्धी विवरण ४.९ भिटामिन "ए" तथा जुकाको औषधि खाएका बालबालिकासम्बन्धी विवरण ४.१० आयोडिनयुक्त नुनको प्रयोग गर्ने घरपरिवारसम्बन्धी विवरण ४.११ सार्वजनिक तथा निजी चर्पी र सरसफाईसम्बन्धी विवरण ४.१२ खानेपानीको स्रोत तथा उपलव्धतासम्बन्धी विवरण

५. शैक्षिक अवस्थाः ५.१ महिला तथा बालबालिकाको साक्षरता विवरण ५.२ शैक्षिक संस्थाहरुको विवरण ५.३ छात्रछात्राको विवरण ५.४ विद्यार्थी भर्ना दर ५.५ कक्षा दोहोऱ्याउने विद्यार्थीसम्बन्धी विवरण ५.६ छात्रवृत्ति प्राप्त विद्यार्थी विवरण ५.७ तहगत रुपमा कुल शिक्षकसम्बन्धी विवरण (शिक्षक शिक्षिका विवरण) ५.८ शिक्षकको तालिमसम्बन्धी विवरण ५.९ गाउँपालिकास्तरमा विद्यार्थी र शिक्षकको अनुपात ५.१० विद्यालयमा खानेपानीको सुविधा ५.११ छात्रछात्राको लागि शौचालयको व्यवस्था ५.१२ कक्षा कोठा, फर्निचर, खेल मैदानसम्बन्धी विवरण ५.१३ विद्यालय जान लाग्ने समय ५.१४ बिद्यालय जान छोड्नेहरुसम्बन्धी विवरण ५.१५ बाल विकास केन्द्र वा पूर्व प्राथमिक विद्यालयको विवरण

६. बालसंरक्षणः ६.१ द्वन्द्व पीडित तथा जोखिममा परेका बालबालिकासम्बन्धी विवरण ६.२ विस्थापित बालबालिकासम्बन्धी विवरण ६.३ बालश्रमिकसम्बन्धी विवरण ६.४ बाल यौन शोषण तथा बेचबिखनसम्बन्धी विवरण ६.५ सडक बालबालिकाको विवरण ६.६ कुलतमा लागेका बालबालिकाको विवरण ६.७ उमेर समूह अनुसार मृत्यु हुने बालबालिकाको विवरण ६.८ खाद्यान्न संकटमा परेका

बालवालिकाको विवरण ६.९ जाडो तथा गर्मीका कारण मृत्यु हुने गर्भवती महिला तथा बालबालिकाको विवरण ६.१० संस्थागत हेरचाहमा रहेका बालबालिका सम्बन्धी विवरण

७. आर्थिक विकासः ७.१ पेशा तथा रोजगारीको अवस्थासम्बन्धी विवरण ७.२ युवा रोजगारीसम्बन्धी विवरण ७.३ रोजगारीका लागि विदेशमा गएकाहरुको विवरण

७.४ दैनिक कार्य घण्टा विवरण (महिला, पुरुष)

८. प्रकोप तथा शान्ति सुरक्षाः ८.१ प्रकोपको विवरण ८.२ प्रकोपबाट भएको क्षतिको विवरण ८.३ बाल अपराधको विवरण

अनुसुची-६

बालबालिकाको लागि स्थानीय लगानी योजनाको ढाँचा

(कार्यविधिको दफा २१ को खण्ड (घ) सँग सम्वन्धित)

अनुसुची २ः घरधरुी सर्वेक्षण फारमको नमनुा (दफा १९ (ख) सगं सम्बन्धित)

परिवार र व्यक्तिको गणना गर्दा अक्सर बसोवास गरेको ठाँउबाट गर्नुपर्दछ ।उत्तर लेख्दा चिन्ह लगाउने ठाउँमा उपयुक्त संकेतमा गोलो चिन्ह □ लगाउनु पर्दछ । लेख्नु पर्ने भएमा स्पष्ट अक्षर वा अंकमा लेख्नु पर्दछ । कोडहरु लेख्नु पर्ने ठाउँमा स्पष्ट अंक वा अक्षरमा लेख्नुपर्दछ ।

वडा नं. बस्ती कोड नं. बस्तीको नाम
.... घर क्र.स........ परिवार क्र.सं...........

१. परिवार मूलीको नाम .... लिङ्ग १ महिला २ पुरुष ३) तेस्रो लिंगी

२. जाति ३ धर्म ४ मातृभाषा ५. परिवार संख्या

६. तपाईको परिवारको खानेपानीको मुख्य स्रोत कुन हो ?

क) पाइपको धाराको पानी प्रयोग गर्ने ख) ट्यूबवले को पानी प्रयोग गर्ने

ग) इनार, कुवा, जरुवाको पानी प्रयोग गन घ) नदी, कलो, नहर, पोखरीको पानी प्रयोग गर्ने

ङ) आकाशे पानी सकं लन गरी प्रय ोग गर्ने च) ....

७. खानेपानी ल्याउन (जादाँ आउँदा) लाग्ने समय

क) घरैमा भएको ( ) ख) १५ मिनटे सम्मको दुरीमा ( ) च) ....

ग) १५ - ३० मिनेटको दुरीमा ( ) घ) ३० मिनेटभन्दा बढी समय लाग्ने ( )

८. शौचालयको अवस्था

क) कच्ची ख) पक्की (१) वायोग्यासमा जडान भएको (२) ढलमा शौचालय जडान भएको

ग) शौचालय नभएको

९. तपाइर्क ो घरमा खानखानु अगाडी,बच्चाका े दिसा धोएपछि र शौचालय गएर आएपछि हात के ले धुनुहन्छ ? क) साबुनपानी ( ) ख) खरानी पानी ( ) ग) घ) ढुङगा/माटो ( ) ङ) केही पनि नगर्ने ( )

१०. परिवारको कुनै सदस्य विरामी भएमा उपचारका लागि सबैभन्दा पहिला कहाँ जानुहुन्छ ?

क) लामा, धामी, झाँक्री ख) परंपरागत वैद्य ग) स्थानीय स्वास्थ्य संस्था/चौकी

घ) अस्पताल (निजी, सरकारी) ङ) अन्य भए (खुलाउने) ....

११ . नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा पुग्न लाग्ने समय क) उपस्वास्थ्य चौकी / स्वास्थ्य चौकी / प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र रहको स्थान ....दूरी........... र पुग्न लाग्ने समय (.................... घण्टा/दिन) ख) अस्पताल रहके ो स्थान ....दूरी .... र पुग्न लाग्ने समय (.............. घण्टा/दिन)

१२. बालबालिका बिरामी पर्दा तुरुन्त उपचार गर्ने आर्थिक क्षमता छ ? क) छ ख) छैन

१३ वितेका २ बर्षभित्र जन्मको बालबालिकाको विवरण लिगं जन्मेको जीवित शिशकु ा जम्मा सखं या जन्मने वितिक्कै बेगुति दुध खुवाएको संख्या जन्मन वितिक्कै बगे ुति दुध नखवु ाएका सखं या ६ महिनासम्म आमाको दुध मात्र खुवाएको संख्या

६ महिनासम्म आमाको दुध र अन्य खानेकुरा पनि खवु ाएका सख्या २ महिना वा सो भन्दा कम मात्र आमाको दुध खुवाएको संख्या

बालक बालिका तेस्रो लिंगी जम्मा

१४ तपाईंलाई बालरोग तथा खोपहरुको बिषयमा जानकारी छ ? क) छ ख) छैन

१५ एक वर्षमुनिका बालबालिकालाई खोप लगाएको विवरण लिङ्ग जम्मा संख्या बि.सि.जी. ९द्यऋन्० लगाएको लगाएको डि.पि.टि १ (DPT1) लगाएको संख्या डि.पि.टि २ लगाएको संख्या डि.पि.टि ३ लगाएको संख्या

दादुरा/रुबेला बिरुद्धको खोप लगाएको हेपटाईटिस वी बिरुद्धको खोप लगाएको संख्या

बालक संख्या बालिका संख्या

तेस्रो लिंगी जम्मा

१६. पाँच वर्षमुनिका बालबालिकालाई वर्षको २ पटक भिटामिन ए, जुकाको औषधी र पोलियो थोपा खुवाएको विवरण लिङ्ग जम्मा संख्या

भिटामिन ए खुवाएका बालबालिकाको संख्या जुकाको औषधी खुवाएका बालबालिकाको संख्या

पोलियो थोपा खुवाएका बालबालिकाको संख्या बालक संख्या वालिका संख्या तेस्रो लिंगी संख्या जम्मा

१७. बितेको १ वर्षभित्रको तपाईको परिवारमा रहेका गभर्व ती महिलाका` स्वास्थ्य अवस्था बार` जानकारी गर्भवती आमाका` विवरण गर्भवती परीक्षण गरके ो पटक (संख्या) आइरन चक्की का` प्रयोग (चक्कि सखं या) टि. टि. खापे लगाएको संख्या प्रसूति भए नभएको प्रसूति कहाँ भएको (तलको कोठामा नम्बर लेख्ने)

१. स्वास्थ्य संस्थामा, २.घरमा स्वास्थ्य कर्मीको सहयोगमा, ३. घरमा स्वास्थ्य कर्मीको सहयोग बिना ४. अन्य .... नवजात शिशुको जाँच गराएको संख्या

गर्भवती १ गर्भवती २ गर्भवती ३ ....

१८. तपाईको परिवारमा एच्आईभी संक्रमित आमावाट जन्मेका बालवालिका छन्? १. छन् २. छैनन् यदि छन् भने उनीहरुले ब्च्छ एचयउजथबिहष्क पाएका छन् ? १. छन् २. छैनन्

१९. तपाईको परिवारको १८ वर्षभन्दा मुनिको सदस्यलाई कुनै दीर्घ रोग लागेको छ ?

१. छ २. छैन यदि लागेको छ भने देहायको विवरण खुलाउनुहोस् :

रोगको नाम बालिका बालक तेस्रो लिंगी जम्मा एच.आई.भि./ एड्स क्षयरोग क्यान्सर मधुमेह चिनीरोग) मुटु मृगौला अन्य ....

२०. तपाईको परिवारमा दीर्घ रोगको कारण विगत १० वर्षमा १८ वर्ष भन्दामुनिका कुनै सदस्यको मृत्यु भएको छ ? १. छ २. छैन यदि छ भने देहायको विवरण खुलाउनुहोस् :

मृत्यु गराउने रोगको नाम महिला पुरुष तेस्रो लिंगी जम्मा एच.आई.भि./ एड्स क्षयरोग क्यान्सर मधुमेह (चिनी रोग) मुटु मृगौला अन्य ....

२१. बितेको १ वर्षभित्र तपाईंको परिवारमा ५ वर्षमुनिका कुनै बालबालिकाको मृत्यु भएको छ ? १) छ २) छैन यदि छ भने कतिजनाको मृत्यु भएको थियो र के कारणबाट मृत्यु भएको थियो ?

लिङ्ग मृत्यु भएको जम्मा संख्या मृत्यु हुनाको कारण बालक बालिका तेस्रो लिंगी जम्मा

२२. दुई बालबालिका चिन्ह भएको आयोडिनयुक्त नुन प्रयोग गर्ने गर्नुभएको छ ? क) छ ख) छनै

२३. ५ बर्ष मुनिका बालबालिकाले पोषिलो खाना (दिनको कम्तिमा ३ पटक दुघ, लिटो, भात, फलफलु र सागसव्जी) खान पाउँछन् ? क) पाउँछन् ख) पाउँदैनन्

२४. तपाइंर्क ो परिवारका १ वर्ष मुनिकाको मासिक र १ वर्ष भन्दा माथि ५ वर्ष सम्मका बालबालिकाहरुको त्रैमासिक रुपमा तौल लिने गरिएको छ ? १. छ २. छनै

छ भने पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकाको तौल (वजन) क्र.सं. उमेर (महिनामा) तौल (वजन) कुपोषण (कम तौल) छ पोषणयुक्त (ठिक तौल) छ

२५. पाँच वर्षमुनिका र ६ वर्षदेखि १८ वर्षसम्मका बालबालिकाको जन्म दर्ता गराएको विवरण ५ वर्षमुनिका बालबालिका ६ देखि १८ वर्षसम्मका बालबालिका लिंग जम्मा संख्या जन्म दर्ता गराएको संख्या जन्म दर्ता नगराएको

संख्या जम्मा संख्या जन्म दर्ता गराएको संख्या जन्म दर्ता नगराएको संख्या
बालक बालिका तेस्रो लिंगी जम्मा

२६. गएको ३ वर्षभित्र तपाईंको परिवारमा कसैको विवाह भएको भए सो को विवरण दिनुहोस् ।

विवाह भएको संख्या

विवाह गर्दाको उमेर कति वर्षको थियो १) २) ३) ४) ५) ६) ७) पुरुष
महिला तेस्रो लिंगी जम्मा

२७. तपाईको परिवारका १८ वर्षसम्मका बालबालिका अरुको घरमा काम गर्न बसेका छन् ? १. छ २. छैन यदि

छन् भने क) बालक संख्या .... ख) बालिका संख्या .... ग) तेस्रो लिंगी .... वच्चाको उमेर कति छ (वर्ष) लिंग (बालक, बालिका, तेस्रो लिंगी) कामको किसिम कति घण्टा काम गर्छन्

यो काम गरेको कति वर्ष भयो

वार्षिक कति रुपिया पाउछन् (जिन्सि भए नगदमा मिलाएर भन्ने) वर्षमा कति पटक तपाई आफ्नो वच्चालाई भेट्न सक्नुहुन्छ विद्यालयमा पढ्ने गरेको व्यक्तिगत घर होटल, पसल

छ छैन

२८. तपाईको परिवारका बालबालिकाहरुले कस्ता प्रकारका बालश्रम गरिरहेका छन् ? क) बालभरिया ( ) ख) घरले ु बालश्रम अकार्क ो घरमा काम गर्ने ( ) ग) हा टेल/पसलमा काम गर्ने ( ) घ) यातायात ( ) ङ) कारखाना/उद्योग ( ) च) अन्य ( )

२९. बालबालिकाहरु घरबाहिर काम गरेको भए गरके ा ठाउमँ ा के कस्तो समस्या भोग्ने गरके ा छन् ? कं) गाली/गलौज ख) कुटपिट ग) खानामा भेदभाव घ) यौन शोषण ङ) मनोवैज्ञानिक तनाव च) खेल्नमा भेदभाव वा खेल्न नदिने छ) अन्य.....................

३०. तपाइंर्को परिवारमा बालबालिकाले कमजोरी गरेमा के गर्नु हुन्छ ? क) गाली ख) कुटपीट ग) खानामा बन्देज घ) कोठामा थुन्ने ड) सम्झाउने च) हेप्ने, निन्दा गर्ने वा मनोवैज्ञानिक तनाव दिने छ) अन्य ....

३१. तपाईंको घरमा छोरा र छोरीमा कुनै फरक व्यवहार गर्ने गर्नुभएको छ ? छ) छैन) यदि छ भने, क) शिक्षामा ख) खानपिनमा ग) घरेलु काममा घ) पोशाकमा ङ) अन्य..............

३२. तपाईंको परिवारका बालबालिकाहरुले विद्यालयमा गल्ती गरेमा बिद्यालयमा निम्न यातना पाउने गरेका छन् ? क) कान समातेर उठ्बस् ख) कुटपीट ग) कक्षा कोठाबाट निष्कासन घ) बेन्चमा उभ्याउने घ) शौचालयमा थुन्ने ङ) गालि गर्ने च) हेप्ने, निन्दा गर्ने वा मनोवैज्ञानिक तनाव दिने छ) अन्य...........

३३. तपाईंको परिवारको बालबालिकाहरुमा यौनशोषणको कुनै घटना घटेको छ ? क) छ ख) छैन

३४ एक वर्षभित्र तपाईंको परिवारमा महिला तथा बालबालिका उपर हिंसा तथा सामाजिक कुरिती सम्बन्धी निम्न कुनै घटना घटेका छन/छैनन् ? क) दाईजासे म्बन्धी ख) वहुविवाह ग) घरायसी हिसं ा घ) बालविवाह ङ) बलात्कार च) महिला/बालबालिका बेचविखन छ) छाउपडी ज) वहुपतिप्रथा झ) देउकी ञ) कुनै पनि घटना नघटेको

३५. तपाईंको परिवारका कुनै बालबालिका बालगृह वा कुनै संस्थामा बसेका छन् ? क) छन् ख) छैनन् यदि

छन् भने उमेर लिंग वसेको संस्था ठाउको नाम यहा वसेको कति वर्ष भयो यहा राख्नाको कारण के हो

तपाई आफ्नो वच्चालाई वर्षको कति पटक भेट्न पाउनुहुन्छ बाल गृह होस्टल बोर्डिङ्ग स्कूल

३६. तपाईंको परिवारका कुनै बालबालिका सडक बालबालिकाको रुपमा रहेका छन् ? क) छन् ख) छैनन् यदि छन् भने उमेर लिंग वसेको ठाउको नाम

घर छोडेर गएको कति वर्ष भयो

घर छोड्नाको कारण के हो तपाई आफ्नो वच्चालाई वर्षको कति पटक भेट्न पाउनहु ुन छ

३७. तपाईंलाई बाल अधिकारको बारेमा जानकारी छ ? क) छ ख) छैन ग) केही कुरा सुनेको छु

३८. तपाईंको परिवारका कुन ै बालबालिकामा लागू पदार्थ दुर्व्यसनको लत रह े नरहको स्थिति क े छ ? लिङ्ग

धुम्रपान गर्ने संख्या नसालु पदार्थ सेवन गर्ने संख्या कुनै पनि लत नरहेको संख्या

जम्मा संख्या बालक बालिका तेस्रो लिंगी

३९. तपाईंले बालबालिकालाई वर्षमा कति जोर लुगा दिनुहुन्छ ? (सरदर) क) १ जोर ख) २ जोर ग) ३ जोर घ) ४ जोर वा सोभन्दा बढी

४०. बालबालिका बस्ने, पढ्ने कोठा अलग्गै छ ? क) छ ख) छनै

४१. मानिस बस्ने घर (मूल घर) र गाईवस्तुहरु बाँध्ने गोठ अलग्गै छ ? क) छ ख) छैन ग) गोठ अलग्गै भए पनि गोठमाथि पनि सुत्ने गरेको छ

४२. तपाइर्क ो परिवारमा बाल विकास केन्द्र वा पूव र् प्रा.वि. तहमा जान े ३ देखि ४ वषर्स म्मका बालबालिका सख ं या कति छ बालक बालिका तेस्रो लिंगी जम्मा ४३. परिवारको शैक्षिक स्थिति उमेर समूह

लेखपढ गर्न नसक्ने / निरक्षर

लेखपढ गर्न सक्ने /साक्षर

एस. एल. सी. वा सो सरह पास गरेका संख्या

प्रविणता प्रमाण पत्र, इन्टरमिडियट १०+२ वा सो सरह उत्तीर्ण गरेको

स्नातक (बि. ए. वा सो सरह) तह पास गरके ा   स्नातकोत्तर (एम. ए. वा सो सर ह) तह पास गरेका विद्यावारिर्ि ध (पि. एच. डी.) हासिल गरके ा

छद्द महिला पुरुष

महि ला पुरुष महिला पुरुष महिला पुरुष महिल ा पुरुष महि ला पुरुष

महि ला पुरुष ६ - १८ वर्ष   १९ - ४५ वर्ष   ४६ - ६० वर्ष   ६० वर्षभन्दा माथि   जम्मा

४४. विद्यालयस्तरमा अध्ययन गरिरहके ा बालबालिकाको विवरण   अध्ययनरत तह

प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रमा जाने बालबालिकाको संख्या गा.वि.स. अन्तर्गतका विद्यालयमा अध्ययनरत संख्या

गा.वि.स. वाहिरका विद्यालयमा अध्ययनरत संख्या   बालक बालिका जम्मा बालक बालिका जम्मा बालक बालिका जम्मा बालक बालिका

जम्मा प्रा.वि. तह   नि.मा.वि. तह   मा.वि. तह उच्च मा.वि. तह

४५. घरबाट विद्यालय जान लाग्ने समय (उपयुक्त महलमा □ चिन्ह लगाउनु होला)

विद्यालय १५ मिनेट भन्दा कम १५-३० मि.सम्म ३० मि.- १ घण्टा १ घण्टाभन्दा बढी प्रा.वि.   नि.मा.वि.   मा.वि.   उच्च मा.वि.

४६. तपाईको बालवालिका पढ्ने विद्यालयमा बालमैत्री शौचालय छ ?

क) भएको सख्या वा छ   (   )   ख) नभएको सख्या वा छैन (   )

४७. तपाईंको परिवारका बालबालिका पढ्ने विद्यालयमा अपाङ्गता भएका विद्यार्थीका लागि विशेष शिक्षाको सुविधा छ ? क) छ ख) छैन ग) थाहा छैन

४८. विद्यालय भर्ना नभएका बालबालिकाको संख्या विवरण

प्राथमिक उमेर समूह (५-९ वर्ष)

नि.मा.वि. उमेर समूह (१०-१४ वर्ष) माध्यमिक उमेर समूह (१५ वर्ष) बाल क बालि का

जम्मा बालक वालिका जम्मा बालक वालिक ा

जम्मा सामान्य क्षमता अपांगता भएका

४९. बीचैमा विद्यालय जान छोडेका ६ - १५ वर्ष उमेर समूहका बालबालिकाहरुका संख्या र कारण बालक बलिका जम्मा विद्यालय जान छोड्नुको कारण

५०. अनौपचारिक शिक्षामा बाल (विद्यालय शिक्षाबाट वंचित (१० देखि १४ वर्ष सम्मका)) सहभागिता अनौपचारिक शिक्षा लिइरहेका संख्या बालक बालिका जम्मा

५१. परिवारमा बालबालिकासँग सम्बन्धित कुनै विषयमा निर्णय गर्दा उनीहरुलाई पनि सहभागी गराउने गर्नु भएको छ ? क) गराउने गरेको छ ख) गराउने गरेको छैन

५२. तपाईंको परिवारका बालबालिकाहरु बाल क्लव/संगठन आदिमा आबद्धता रहेका छन् ? (सकेसम्म सम्बन्धित बालबालिकाहरुसँग पनि सोध्ने)

लिङ्ग स्कुलमा आधारित समुदायमा आधारित श्रमिक बाल क्लव आबद्ध नभएको बालक बालिका

५३. तपाईका घरका १८ वर्षभन्दा कम उमेरका कतिजना बालबालिका देहायको निकायमा प्रतिनिधि वा सदस्य

रहके । छन ?   ‸ लिंग

स्थानीय निकाय/ योजना तजर्मु । वा कार्यान्वयन समिति वडा नागरिक मञ्च विद्यालय/ स्वास्थ्य संस्था व्यवस्थापन समिति बाल संरक्षण समिति

बाल समूह वा बाल क्लव, बालमैत्री स्थानीय शासन समिति वा बाल संजाल

बालक   बालिक   जम्मा

५४. तपाईको परिवारका कुनै सदस्य स्थानीय कुनै संघसंस्था वा समूहमा आवद्ध हुनुहुन्छ ?   क) सामुदायिक संस्था   ख) कृषक समूह ग) सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह   घ) सहकारी संस्था   ङ) नागरिक सचेतना केन्द्र   च) परम्परागत समूह   छ) अन्य (वडा नागरिक मञ्च, एकीकृत योजना तर्जुमा समिति...) ज) प्यारालिगल कमिटि झ) कुनैमा पनि नरहके ।

(५४.१) तपाई कहिल्यै प्यारालिगल कमिटिमा जानु भएको छ ? यदि छ भने किन?

(क) कमिटिले संचालन गर्ने जनचेतनामुलक कार्यक्रममा भाग लिन (ख) बाल विवाह, बालवालिकामाथि भएका दुर्व्यवहार, बाल हिंसा, बालश्रम जस्ता विषयमा उजरु गर्न (ग) महिलामाथि हुने हिसां र दर्व्यु वहार सम्वन्धी विषयमा उजुर गर्न

यदि तपाइर्ल कुनै उजुर गर्नुभएको भए प्यारालिगल कमिटिको काम कारवाहि प्रति तपाई सन्तष्ुट हनुहुन्छ? (१) छु (२) छैन

५५. परिवारका सदस्यहरुको जनचेतनामूलक तालीम (स्वास्थ्य, सुरक्षित मातृत्व, परिवार नियोजन, सशक्तीकरण, लैंगिक समविकास, बाल विकास, संस्थागत नेतृत्व, खानेपानी तथा सरसफाई, उपभोक्ता समिति, बाल अधिकार, बाल संरक्षण, आदि) प्राप्त गरेको विवरण तालिमको नाम ३ दिनसम्मको तालिम प्राप्त संख्या ३ देखि ७ दिनसम्मको तालिम प्राप्त संख्या १ देखि ४ हप्तासम्मको तालिम प्राप्त संख्या ४ हप्ताभन्दा बढी अवधिको तालिम प्राप्त संख्या महिला पुरुष जम्मा महिला पुरुष जम्मा महिला पुरुष जम्मा महिला पुरुष जम्मा

५६. परिवारका सदस्यहरुको व्यवसायिक (जे.टि.ए. कृषि वा पशु, विद्युत जडान, कम्प्युटर, मेकानिक्स, सिलाई बुनाई, आदि) तालिम प्राप्त गरके ा ` विवरण तालिमको नाम

१ महिनाभन्दा कम अवधिको तालिम प्राप्त वा प्रारम्भिक तहको प्राविधिक

१ देखि ६ महिनासम्म अवधिको तालिम प्राप्त वा पहिलो तहको प्राविधिक

६ देखि १२ महिनासम्मको तालिम प्राप्त वा दोस्रो तहको प्राविधिक

१२ महिनाभन्दा वढी अवधिको तालिम प्राप्त वा तेस्रो तह भन्दा माथिको प्राविधिक

महिला पुरुष जम्मा महिला पुरुष जम्मा महिला पुरुष जम्मा महिला पुरुष जम्मा

५७. परिवारको मुख्य पेशा : (एकमा मात्र चिन्ह लगाउने) क) कृषि/पशुपालन/फलफूल खेती ख) व्यापार व्यवसाय ग) सेवा/नोकरी घ) ज्याला/मजदुरी ङ) विप्रेषण (विदेशबाट पठाएको रकम) च) अन्य

५८. आजभन्दा पाँच वर्ष पहिले तपाईंको परिवारको बसोवास कहाँ थियो ? क) अन्यत्र स्थानमा ख) यसै

स्थानमा

अन्यत्र स्थानबाट आएको भए यहाँ किन आउनु भएको ? क) सहरी सुविधाको लागि ख) द्वन्दका कारण ग) खेतीपाती गर्न घ) व्यापार व्यवसाय गर्न ङ) बवै ाहिक सम्बन्ध भएर च) रोजगारीका लागि छ) प्राकृतिक विपत्तिबाट ज) अन्य .. . .

५९. घरको अवस्था : (एकभन्दा बढी घर भएमा मूल घरको विवरणका आधारमा चिन्ह लगाउने)

छछ

क) खर वा फुसको छानो भएको ख) टायल, झिँगटी वा स्लेटको छानो भएको ग) जस्ता पाताको छानो भएको घ) घर ढलान भएको

६०. तपाइर्क ो घरमा वत्तीको मख्ुय स्रोत के हो ? क) मट्टीतले ( ) ख) जेनरे टे र (

) ग) गोवरग्याँस ( ) घ) सोलार ( ) ङ) पानी घट्ट तथा लघु जलविद्युत च) राष्ट्रिय प्रसारणको विजुली ( ) छ) अन्य .... ६१. तपाईंको घरमा खाना पकाउन प्रयोग हनु े प्रमुख इन्धन कुन हा े ? क) दाउरा ख) गुइठा ग) गोवरग्याँस घ) मट्टीतेल ङ) एल.पि. ग्याँस च) विद्युत छ) अन्य

६२. तपाईंको घरमा कस्तो प्रकारको चुल्हो प्रयागे गर्नुहुन्छ ? क) अगँ ेनो वा

माटाके ो चल ु हो ख) धुवँ ारहित चु ल्हो ग) भुसे चुल्हो घ) मट्टितेल स्टोभ ङ) ग्याँस चुल्हो घ) विद्युत चुल्हो (हिटर) च) अन्य .... ६३. तपाईक ं ो घरमा संचारका साधनहरु क े क े रहके ा छन् ? (वह ु उत्तर) ं क) रेडिया े ख) टि.भि. ग) टेलिफोन घ) मोबाइल ङ) इमेल/इन्टरनेट च) नियमित आउने पत्रपत्रिका च) अन्य .... ६४. तपाईंको परिवारका सदस्यहरु कुन कुन पेशा (रोजगारी) मा संलग्न हुनुहनु छ ?

उमेर समूह कृषि (खेती तथा पशुपालन)

व्यापार जागिर (सेवा) ज्याला मजदुरी उद्योग महिला पुरुष जम्मा महि ला पुरुष जम्मा महि ला पुरुष जम्मा महि ला पुरुष जम्मा महि ला पुरुष जम्मा १६-१८

१९-२४

२५-४०

४१-६०

६० भन्दामाथि

६५.तपाईंको परिवारका कुनै सदस्य रोजगारीका लागि घरबाट विदेश गएका छन् भने तलको विवरण दिनुहोस् :

विदेश गएकाको संख्या गएको मुलुकको नाम गएको अवधि (वर्षमा) महिला पुरुष जम्मा भारत अन्य (खलु ाउने) ५ भन्दा कम ५ भन्दा बढी

६६.. तपाईको परिवारमा १८ वर्षभन्दा कम उमेरका शारीरिक तथा मानसिक हिसाबले अपांगता भएका सदस्यहरु भएमा तलको विवरण दिनुहोस् ।

भिन्न क्षमताको विवरण बालिका बलक जम्मा शारीरिक अपाङ्गता दृष्टिविहिन र न्यून दृष्टिविहिन स्वर बोलाईसम्बन्धी अपांगता सुस्त श्रवण तथा बहिरा मानसिक/बौद्धिकअपाङ्गता श्रवण र दृष्टिविहिन (दुवै) बहु अपांगता जम्मा

६७. तपाईंको परिवारको वार्षिक आम्दानी र खर्चको विवरण दिनुहोस् ।

क.सं. आम्दानीको स्रोत रकम रु.

क.सं. खर्च विवरण रकम रु. १ कृषि तथा पशपु ालन १ खाना खर्च २ व्यापार तथा उद्योग २ लत्ता कपडा ३ नाके री तथा पेन्सन ३ शिक्षा ४ वैदेशिक राजे गार ४ स्वास्थ्य उपचार खर्च ५ ज्याला मजदुरी ५ चाडपर्व, विवाह खर्च तथा मनोरञ्जन ६) घरभाडा ६) महसूल भुक्तानी खर्च (विद्युत, सञ्चार, खानेपानी,आदि ७) अन्य ७ अन्य जम्मा जम्मा

६८. तपाईंको परिवारलाई आफ्नो उत्पादन/आम्दानीले वर्षमा कति महिना खान पुग्छ ? क) ३ महिनाभन्दा कम खान पुग्ने ख) ३ - ६ महिना खान पुग्ने ग) ६ - ९ महिना खान पुग्ने घ) ९ - १२ महिना खान पुग्ने ङ) वचत हुने

६९. तपाईको परिवारमा कसैले ऋण लिएको छ ? १. छ २. छनै

यदि छ भने ऋण कहाँबाट लिनुभयो ? क) बैंक वा वित्तीय संस्था ख) सहकारी संस्था ग) समूह वा सामुदायिक संस्था घ) साहु महाजन ङ) अन्य ....

७०. ऋण लिएको भए कुन उद्देश्यका लागि लिनु भएको हो ? क) घरायसी कार्य वा घर खर्च ख) कृषि तथा पशुपालन व्यवसाय गर्न ग) उद्यागे व्यापार घ) बदै शिक रोजगारी ङ)

सामाजिक तथा धार्मिक कार्य गर्न च) शिक्षा छ) औषधि उपचार ज) विवाह, व्रतवन्ध वा यस्तै व्यावहारिक खर्च झ) गोवर ग्याँस, सोलार, विजुली आदि राख्न झ) अन्य ....

७१. तपाईंको परिवारमा निम्न कार्यहरु प्रायः कसले गर्दछ ? कार्य महिला पुरुष

कार्य महिला पुरुष घर व्यवहारसम्बन्धी विषयमा निर्णय घरायसी काममा संलग्न बैंकमा खाता संचालन उपभोक्ता समितिमा सहभागिता विद्यालय व्यवस्थापन समितिको पदाधिकारीका रुपमा सहभागिता उद्योग व्यापारमा सहभागिता

७२. तपाईको वार्षिक रुपमा अन्नवाली, तरकारी वाली, फलफूल आदि उत्पादनको अवस्था के कस्तो छ ? वाली/उत्पादन समूह

आर्थिक वर्ष (२०६....) क्षेत्रफल (हेक्टर)

उत्पादन (क्विन्टल) वा रु. अन्न वाली (धान, गहुँ .....) दलहन वाली (मास, मसुरो ....) तेलहन वाली (तोरी, सूर्यमुखी ....) तरकारी (आलु, प्याज, काउली, ...) नगदे वाली (उखु, सूर्ती, जुट, अलैची, ...) फलफूल खेती (केरा,स्याउ,आँप,सुन्तला ...) घासे वाली डाले घाँस भुइँ घास रशे म खेती जडिवु टी खेती अन्य

७३ परिवारको पशु धन तथा सोबाट हनु` उत्पादन : क्र. सं. किसिम संख्या उत्पादन १ पशुधन स्थानीय उन्नत जम्मा दूध लि. मासु केजी उन केजी गाई गोरु चौंरी याक भैंसी राँगा

छड

घोडा खच्चर वाखा भेडा च्यांग्रा सुँगुर वंगुर अन्य............. अन्य

.... २ पंक्षी स्थानीय उन्नत जम्मा अण्डा सख्या मासु केजी कुखरु ा हासँ अन्य .... ३ माछा केजी मौरी घार मह केजी ४ अन्य .... अन्य ....

७४ विगत ३ वर्ष भित्रमा तपाईंको परिवारमा कति मानिसहरु प्रकोपवाट प्रभावित भएका छन् ?

क) प्रभावित संख्या

वस्ती कम संख्या (कोड)

गत ३ बर्षभित्र प्रकोपबाट पिडित परिवार संख्या

बाढी पहिरो असिना हुरीबतास आगलागी भूकम्प खडेरी अतिबष्टी महामारी

सलह किरा आदी अन्य प्रकोप जम्मा ख) नोक्सानी (अन्दाजी रु) वस्ती कम संख्या (कोड)

यति धेरै सूचना दिनु भएकोमा धन्यवाद ।

सूचनादाताको नाम सूचना संकलकको नाम
प्रमाणित गर्नेको नाम सही
सही सही

सूचना लिएको मितिः

`

`

अनुसुची-७

कार्यक्रमको अनुगमन फारमहरु

अनुसुची ७: कार्यक्रमको अनुगमन फारमहरु (दफा २४ संग सम्बन्धित)

१ केन्द्रले गर्ने अनुगमन सम्बन्धी फारमको ढाँचा क्र. सं. जिल्ला

कार्यक्रम लागू भएको गाउँपालिका

स्वीकृत बजेट (रु.)

स्वीकृत बजेटमध्ये स्थानीय तहको योगदान हालसम्मको खर्च (रु.) लाभान्वित बालबालिका संख्या उपलब्धि (गुणात्मक तथा संख्यात्मक) कैफियत

बालक बालिका जम्मा

बाल सहभागिता कस्तो छ ? अनुगमनकर्ताको सुझाव:

अनुगमनकर्ताको नाम: संस्था: पद: अनुगमन गरेको मिति: अनुगमन प्रतिवेदन पेश गरेको मिति: प्रतिवेदन पेश गरके ो कार्यालय/निकाय अनुगमनकर्ताको दस्तखत: २ जिल्ला समन्वय समितिले गर्ने अनुगमन सम्बन्धी फारमको ढाँचा क्र. सं. गाउँपालिका वा वडाहरु कार्यक्रमको विवरण

स्वीकृत बजेट (रु.)

स्वीकृत बजेट मध्ये गाउँपालिको योगदान हाल सम्मको खर्च (रु.) लाभान्वित बालबालिका संख्या उपलब्धि (गुणात्मक तथा संख्यात्मक) कैफियत बालक बालिका जम्मा

बाल सहभागिता कस्तो छ ? अनुगमनकर्ताको सुझाव:

अनुगमनकर्ताको नाम : संस्था : पद : अनुगमन गरेको मिति : अनुगमन प्रतिवेदन पेश गरेको मिति : प्रतिवेदन पेश गरेको कार्यालय/निकाय :अनुगमनकर्ताको दस्तखत :

३ गाउँपालिकाले गर्ने अनुगमन सम्बन्धी फारमको ढाँचा क . सं. वडा नम्बर र समुदाय कार्यक्रमको विवरण स्वीकृत बजेट (रु.)

हाल सम्मको खर्च (रु.)

स्थानीय समूह तथा बाल क्लवको लगानी लाभान्वित बालबालिका तथा बालक्लव/समूह संख्या उपलव्धि (गुणात्मक तथा संख्यात्मक) कैफियत

बालक बालिका जम्मा बाल सहभागिता कस्तो छ ?

अनुगमनकर्ताको सुझाव : ....

....

....

....

....

....

अनुगमनकतार्क ो नाम : सस्था : पद : अनुगमन गरको` मिति : अनगु मन प्रतिवेद न पशे गरके ो मिति : प्रतिवेदन पेश गरके ा` कायार्ल य/निकाय अनुगमनकर्ताको दस्तखत :

अनुसुची-८

सामाजिक परिक्षण गर्दा भर्ने विवरणको ढाँचा

(दफा २४ सँग सम्बन्धित)

१. कार्यक्रम/योजनाको नाम : क) नाम : ख) स्थल : ग) लागत अनुमान : घ) योजना शुरु हुने मिति : ङ) योजना सम्पन्न हुने मिति :

२. कार्यान्वयन गर्ने निकाय/सामुदायिक संस्थाको क) नाम : ख) अध्यक्षको नाम : ग) सदस्य संख्य : बालक : बालिका :

३. आम्दानी खर्चको विवरण : क) आम्दानीतर्फ आम्दानीको स्रोत (कहाँबाट कति नगद तथा जिन्सी प्राप्त भयो खुलाउने)

रकम वा परिमाण कैफियत

ख) खर्चतर्फ खर्चको विवरण दर परिमाण जम्मा १. सामग्री (के के सामग्री खरिद भयो ?) २. ज्याला केमा कति ज्याला भुक्तानी भयो ?) ३. स्थानीय लगानी (कसले के खर्चको विवरण दर परिमाण जम्मा योगदान दिएको ?) ४. अन्य खर्च (के कामको लागि ?) ग) मौज्दात विवरण रकम वा परिमाण कैफियत १. नगद बकैं समूह वा व्यक्तिको जिम्मा २. जिन्सी

घ) भुक्तानी दिन बाँकी विवरण रकम वा परिमाण

४. सम्पन्न योजनाको लक्ष्य तथा प्रगति विवरण कामको विवरण लक्ष्य प्रगति

५. देहायका कार्यहरुमा बाल सहभागिता कस्तो छ ? विवरण सहभागिता छैन सामान्य सहभागिता छ

अर्थपूर्ण सहभागिता छ योजना माग तथा प्राथमिकीकरण योजना स्वीकृति योजना कार्यान्वयन योजनाको अनुगमन मूल्याङ्कन योजना लाभ वितरण

६. योजनाले पुऱ्याएको लाभ तथा प्रत्यक्ष रुपमा लाभान्वित बालबालिका

७. योजना संचालन गर्दा तोकिएको कार्य जिम्मेवारी (क-कसले कस्तो-कस्तो कामको जिम्मेवारी लिएका थिए ? खुलाउने)

अनुसुची ९

बालबालिकाको स्थिती सम्बन्धी प्रतिवेदनको नमुना (कार्यविधिको दफा २५ सँग सम्बन्धित)

प्रतिवेदनको कभरपृष्ठ जिल्ला/गाउँपालिका/वडाको नक्सा मन्तव्य (आवश्यक भएमा) भाग १ : परिचय

१.१ जिल्ला समन्वय समिति/गाउँपालिको चिनारी १.२ बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणा १.३ बालबालिकाको परिभाषा तथा बालमैत्री स्थानीय शासनको आवश्यकता १.४ बालबालिका सम्बन्धी विद्यमान ऐन कानूनहरु १.५ बालमैत्री स्थानीय शासनका अवसर, चुनौति र समस्याहरु

भाग २: बालबालिकाको विद्यमान अवस्था

२.१ विभिन्न उमेर समूहका बालबालिकाको जनसंख्या २.२ बाल श्रमको अवस्था २.३ सडक बालबालिका २.४ बाल यौन शोषण र दुर्व्यवहारको अवस्था २.५ अपाङ्गता भएका बालबालिका २.६ बालबालिका सम्बन्धी घटनाहरु ३.७ बाल

विवाहको अवस्था ३.८ बालबालिका र एच.आई.भी एड्स भाग ३: बाल अधिकार र बालबालिकाको अवस्था

३.१ बाँच्न पाउने अधिकार ३.२ संरक्षणको अधिकार ३.३ बाल विकासको अधिकार ३.४ बाल सहभागिताको अधिकार

भाग ४: बालबालिका सम्बन्धी योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनको अवस्था

४.१ बालबालिकाको लागि स्थानीय विकास योजना ४.२ बालबालिकाको लगानी योजना ४.३ योजनाको अनुगमन तथा मुल्याङ्कन ४.४ साझेदार तथा सहयोगी संस्थाहरुको भुमिका भाग ५: बालबालिका सम्बन्धी भएका कार्यहरुको उपलव्धी

५.१ सहश्राव्दी विकास लक्ष्य र बालबालिका ५.२ बाल शिक्षा ५.३ बाल स्वास्थ्य ५.४ खानेपानी तथा सरसफाई ५.५ बाल अपराध र बाल न्याय

अनुसुची-१०

प्रगती प्रतिवेदनको ढाँचा

(कार्यविधिको दफा २५ सँग सम्बन्धित)

१ कार्यक्रम / योजनाहरुको भौतिक तथा वित्तीय पग्र ति विवरण (चौमासिक/अधर्व ार्षिक/वार्षिक) आर्थिक वर्ष : जिल्ला : गाउँपालिकाको नाम : प्रगति प्रतिवेदन : चौमासिक (प्रथम/दोस्रो/तेश्रो), वार्षिक कार्यक्रम/योजनाहरुको भौतिक प्रगति तथा वित्तीय स्थिति

योजनाको नाम वडा नं./ स्थान योजनाको कुल लागत (रु.) स्थानीय निकायबाट व्यहोरिने अनुदान रकम (रु) सुरु हुने मिति सम्पन्न हुने मिति किसिम (साल- वसाली/ नया)

योजनाको योजनाको लाभान्वित संख्या कैफियत अनुदा न आन्तरि क स्रोत

जनसह भागिता जम्मा भौति क लक्ष्य भौतिक प्रगति वित्ती य लक्ष्य वित्ती य प्रगति बालक वालिक ा जम्मा
कार्यान्वयनमा देखिएका समस्याहरु :

समाधानका लागि सम्भावित सुझावहरु :

.... पेश गर्ने स्वीकृत गर्ने

२ समष्टिगत प्रगति प्रतिवेदन जिल्ला:
गाउँपालिका : आर्थिक वर्ष: क्र.सं. क्रियाकलाप इकाई भौतिक वित्तीय उपलव्धि लक्ष्य प्रगति लक्ष्य प्रगति कुल जम्मा

.... तयार गर्ने स्वीकृत गर्ने

३ योजना तथा कार्यक्रमको विवरण क्र. स. आयोजनाको नाम वडा नं. बस्ती/गाउँपालिका स्वीकृत भएको मिति खर्च व्यहोर्ने निकाय बाह्य स्रोत

आन्तरिक स्रोत अन्य (स्थानीय सहभागिता भएमा सो समेत) जम्मा कार्यान्वयन गर्ने संस्था कार्य प्रारम्भ भएको मिति सम्पन्न हुने मिति
...

.... तयार गर्ने स्वीकृत गर्ने
मिति : मिति :

अनुसुची-११

बालमैत्री स्थानीय शासनका तहगत खुड्किलाहरु

पहिलो खुड्किलो: बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणाको अभिमुखीकरण, विकास तथा विस्तार दोस्रो खुड्किलो: बालमत्रै ी स्थानीय शासन प्रवर्द्धन गाउँ, वडा र गाउँपालिकास्तरको समिति गठन तेस्रो खुड्किलो: बालमैत्री नीति, रणनीति तयारीको लागि कार्ययोजना तर्जुमा

चौथो खुड्किलो: वडा र गाउँपालिकामा बालमैत्री स्थानीय शासन सम्पर्क इकाई वा शाखाको संस्थागत प्रवन्ध पाँचौं खुड्कीलो: निश्चित सूचक/मापदण्डका आधारमा वडा तथा गाउँपालिकाको छनौट

छैठौं खुड्कीलो: बालबालिकाको वस्तुगत विवरण तयारी

सातौं खुड्कीलो: बालकोषको स्थापना

आठौं खुड्कीलो: बाल क्लब तथा सामुदायिक संस्थाहरुको गठन, विकास र परिचालन नवौं खुड्कीलो: सरोकारवालाहरुको पहिचान, समन्वय र संजाल निर्माण

दशौं खड्ु कीलो: सरोकारवालाहरुबाट बालमैत्री स्थानीय शासन सञ्चालनको प्रतिवद्धता घोषणा ्एघारौं खुड्कीलो: आवधिक र वार्षिक योजना तर्जुमा, लगानीको सुनिश्चितता र योजना कार्यान्वयन बाह्रौं खुड्कीलो: बालबालिकाको स्थिति पत्र तर्जुमा र सार्वजनिकीकरण तेह्रौं खुड्कीलो: अनुगमन, समीक्षा र मूल्यांकन

चौधौं खडु कीलोः स्थानीय तह अन्तर्गत वडा तथा गाउँपालिकाको परिषदबाट आफ्नो कुल पूँजीगत वजेटको ् कम्तिमा २० प्रतिशत रकम बालबालिकाको क्षेत्रमा लगानी गर्ने प्रतिवद्धता सहितको परिषद्को निर्णय

पन्ध्रौं खुड्कीलोः बालमैत्री स्थानीय शासनको न्यूनतम् सेवा सूचकको निर्धारण

सोह्रौं खुड्कीलोः बालमैत्री गाउँ, वडा , गाउँपालिका र जिल्लाको घोषणा तथा यसको निरन्तरता ।

अनुसुचि .....

अनुसचिमा छुटेका कुराहरु

१.अनुगमनको लागि निर्दिष्ठ फारम तथा प्रतिवेदनको ढाँचा ।

२. कदरपत्रको ढाँचा

३.भिसीपीसीको काम कर्तव्य र अधिकार

आज्ञाले,
बुद्धिराम उपाध्याय
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत